

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**ΔΠΜΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ
ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΗ:ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΠΕ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Η συμβολή του επιπέδου επιμόρφωσης των καθηγητών
δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην αξιοποίηση των Τ.Π.Ε.
στην εκπαιδευτική διαδικασία.»**

ΛΕΠΙΔΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ

A.M : M012017001

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΜΠΑΓΚΟΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

ΛΑΜΙΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2019

«Υπεύθυνη Δήλωση μη λογοκλοπής και ανάληψης προσωπικής ευθύνης»

Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, και γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα και ενυπογράφως ότι η παρούσα εργασία με τίτλο [«τίτλος εργασίας»] αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές από τις οποίες χρησιμοποίησα δεδομένα, ιδέες, φράσεις, προτάσεις ή λέξεις, είτε επακριβώς (όπως υπάρχουν στο πρωτότυπο ή μεταφρασμένες) είτε με παράφραση, έχουν δηλωθεί κατάλληλα και ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Αναλαμβάνω πλήρως, ατομικά και προσωπικά, όλες τις νομικές και διοικητικές συνέπειες που δύναται να προκύψουν στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δεν μου ανήκει διότι είναι προϊόν λογοκλοπής.

Η ΔΗΛΟΥΣΑ

ΛΕΠΙΔΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΑ

Ημερομηνία

20/10/19

Υπογραφή

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

«Με την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους όσους συνέβαλαν σε αυτή την προσπάθεια. Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια κυρία Παπαδοπούλου , για την καθοδήγηση και για την επιστημονική υποστήριξη που μου παρείχε κατά τη διάρκεια εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας. Επιπλέον, οφείλω να ευχαριστήσω τους εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έλαβαν μέρος στην έρευνα, καθώς χωρίς τη δική τους συμβολή η διεκπεραίωση της θα ήταν αδύνατη. Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ στους γονείς μου Θανάση και Στέλλα, στο σύζυγό μου Γιάννη, καθώς και στα παιδιά μου Νάγια και Αθανασία συνοδοιπόρους σε κάθε μου βήμα με ατελείωτη συμπαράσταση και υπομονή».

Στους Δημιουργούς μου,
τον πατέρα μου & τη μάνα μου

στα Δημιουργήματά μου,
τη Νάγια & την Αθανασία

&

στο Γιάννη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα τελευταία χρόνια, η εισαγωγή των ΤΠΕ στα σχολεία αυξάνεται με ταχύτατους ρυθμούς με στόχο την αναβάθμιση, την εξέλιξη και την εναρμόνιση της εκπαίδευσης με τα πρότυπα του ευρωπαϊκού εκπαιδευτικού συστήματος για την καλύτερη βελτίωση του μαθησιακού αποτελέσματος. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού, λοιπόν, πρέπει να είναι ενεργητικός ,συμμετοχικός για να εξελίξει τον τρόπο που διδάσκει μέσα από την καλύτερη χρήση των ΤΠΕ. Σήμερα, έχει διαπιστωθεί ερευνητικά ότι οι εκπαιδευτικοί τόσο της Α/θμιας όσο και της Β/θμιας εκπαίδευσης, δεν χρησιμοποιούν καθημερινά τις ΤΠΕ ή δεν έχουν τις επαρκείς γνώσεις να τις χρησιμοποιήσουν κυρίως γιατί η εξοικείωση τους με αυτές είναι ελλιπής και κατά συνέπεια δίνουν προτεραιότητα στη χρήση παραδοσιακών τεχνικών διδασκαλίας. Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να διερευνήσουμε το αν το επίπεδο επιμόρφωσης (Α ή Β) των επιμορφωτικών προγραμμάτων που είχε υλοποιήσει και συνεχίζει να υλοποιεί το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, επιδρά στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη από εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Φθιώτιδας.

Λέξεις-κλειδιά

ΤΠΕ, επιμόρφωση, δευτεροβάθμια εκπαίδευση, Φθιώτιδα.

SUMMARY

In recent years, the introduction of ICT in schools has been growing rapidly with the aim of upgrading, developing and harmonizing education with the standards of the European education system to better improve the learning outcomes. The role of the educator, therefore, must therefore be energetic, participatory in order to develop the way he teaches through the better use of ICT. In our days, it has been scientifically established that both primary and secondary education teachers do not use of ICT on a day-to-day basis or have insufficient knowledge to use them, mainly because their familiarity with them is incomplete and therefore prioritize is the use of traditional teaching techniques. The aim of this diploma thesis is to investigate if the training level (A or B) of the training programs implemented and continues to be implemented by the Ministry of Education, Research and Religious Affairs, has an effect on the use of ICT in teaching by further education teachers in the prefecture of Fthiotida.

Keywords

ICT (Information and Communication Technologies), training, secondary education, Fthiotida.

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη.....	5
Summary	6
Περιεχόμενα	7
Ευρετήριο Πινάκων	9
Ευρετήριο Γραφημάτων	10
Εισαγωγή	12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΠΕ και εκπαίδευση

1.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός των ΤΠΕ και σύντομη ιστορική αναδρομή.....	14
1.2 Μοντέλα ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.....	16
1.3 Η σχέση των ΤΠΕ με τη διαδικασία μάθησης και οι βασικές εκπαιδευτικές εφαρμογές τους	17
1.4 Παράγοντες που επιτρέπουν ή εμποδίζουν την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.....	19
1.5 Οι ΤΠΕ στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.....	21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ

2.1 Η έννοια της επιμόρφωσης.....	24
2.2 Φορείς και μορφές επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.....	25

2.3 Η αναγκαιότητα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ	26
2.4 Παρελθόντα προγράμματα επιμόρφωσης στη χώρα μας.....	29
2.5 Τα επιμορφωτικά προγράμματα Α' και Β' επιπέδου.....	31
2.6 Νέα επιμορφωτικά προγράμματα στις ΤΠΕ.....	33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : Οι ΤΠΕ στον ελλαδικό χώρο

3.1 Έρευνες για την επίδραση των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ στη διδακτική πράξη.....	35
3.2 Βιβλιογραφική ανασκόπηση αναφορικά με τη σχέση των εκπαιδευτικών με τις ΤΠΕ.....	37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Μεθοδολογία Έρευνας

4.1 Εισαγωγή.....	39
4.2 Εργαλείο συλλογής δεδομένων.....	39
4.3 Το δείγμα	41
4.4 Ερευνητική Διαδικασία.....	46
4.5 Έλεγχος της εγκυρότητα και αξιοπιστία της έρευνας.....	47

Αποτελέσματα έρευνας	49
----------------------------	----

Συμπεράσματα έρευνας	70
----------------------------	----

Συμπεράσματα.....	73
-------------------	----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	75
---------------------------	-----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	82
--------------------------	-----------

Παράρτημα Ι: ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ Γυμνασίου82

Παράρτημα ΙΙ : Ερωτηματολόγιο.....85

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1.: Ειδικότητα και χρήση Υ/Η στη σχολική τάξη.....	51
Πίνακας 2.: Ειδικότητα και χρήση Διαδραστικού πίνακα στη σχολική τάξη.....	52
Πίνακας 3.: Ειδικότητα και χρήση Προτζέκτορα στη σχολική τάξη.....	53
Πίνακας 4.: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για απόκτηση γνώσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων.....	55
Πίνακας 5: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες.....	56
Πίνακας 6.: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για επαγγελματική ανέλιξη.....	57
Πίνακας 7.: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για επίτευξη προσωπικών στόχων.....	58
Πίνακας 8: Κάτοχοι Α' Επιπέδου και προετοιμασία μαθήματος.....	59
Πίνακας 9: Κάτοχοι Α' Επιπέδου και προετοιμασία διαγωνισμάτων.....	59
Πίνακας 10: Κάτοχοι Α' Επιπέδου και χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού.....	60
Πίνακας 11: Κάτοχοι Β' Επιπέδου και προετοιμασία μαθήματος.....	60
Πίνακας 12: Κάτοχοι Β' Επιπέδου και προετοιμασία διαγωνισμάτων.....	61
Πίνακας 13: Κάτοχοι Β' Επιπέδου και χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού.....	61
Πίνακας 14: Κάτοχοι Α' Επιπέδου και χρήση ΤΠΕ στην τάξη μετά την επιμόρφωση.....	63

Πίνακας 15: Κάτοχοι Β' Επιπέδου και χρήση ΤΠΕ στην τάξη μετά την επιμόρφωση.....	64
Πίνακας 16: Άποψη επιμορφωμένων Α' Επιπέδου ως προς το βαθμό βοήθειας του μαθήματος από την αξιοποίηση ΤΠΕ στην τάξη	65
Πίνακας 17: Άποψη επιμορφωμένων Β' Επιπέδου ως προς το βαθμό βοήθειας του μαθήματος από την αξιοποίηση ΤΠΕ στην τάξη	66
Πίνακας 18: Άποψη επιμορφωμένων Α' Επιπέδου για την δημιουργία κινήτρων μάθησης στους μαθητές μέσω των ΤΠΕ.....	67
Πίνακας 19 : Άποψη επιμορφωμένων Β' Επιπέδου για την δημιουργία κινήτρων μάθησης στους μαθητές μέσω των ΤΠΕ.....	67
Πίνακας 20 : Άποψη επιμορφωμένων Α' Επιπέδου για την ανάπτυξη κριτικής ικανότητας των μαθητών μέσω των ΤΠΕ.....	68
Πίνακας 21 : Άποψη επιμορφωμένων Β' Επιπέδου για την ανάπτυξη κριτικής ικανότητας των μαθητών μέσω των ΤΠΕ.....	68

Ευρετήριο Γραφημάτων

Γράφημα 1: Κατανομή των δύο φύλων στο δείγμα.....	41
Γράφημα 2: Κατανομή Ειδικότητας εκπαίδευσης του δείγματος.....	42
Γράφημα 3: Κάτοχοι Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών εκπαιδευτικών του δείγματος.....	43
Γράφημα 4: Κάτοχοι Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών εκπαιδευτικών του δείγματος.....	43
Γράφημα 5: Κάτοχοι Β' πτυχίου εκπαιδευτικών του δείγματος.....	44
Γράφημα 6: Έτη εκπαιδευτικής προϋπηρεσίας του δείγματος των εκπαιδευτικών.....	44

Γράφημα 7: Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης.....	45
Γράφημα 8: Κάτοχοι Β' Επιπέδου Επιμόρφωσης.....	45
Γράφημα 9: Ύπαρξη Η/Υ στην τάξη.....	49
Γράφημα 10: Ύπαρξη διαδραστικού πίνακα στην τάξη.....	50
Γράφημα 11: Ύπαρξη προτζέκτορα στην τάξη.....	50
Γράφημα 12: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για απόκτηση γνώσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων.....	54
Γράφημα 13: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες.....	56
Γράφημα 14: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για επαγγελματική ανέλιξη.....	57
Γράφημα 15: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για επίτευξη προσωπικών στόχων.....	58
Γράφημα 16: Κάτοχοι Α' Επιπέδου και βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ στην τάξη τους.....	62
Γράφημα 17: Κάτοχοι Β' Επιπέδου και βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ στην τάξη τους.....	63
Γράφημα 18: Άποψη επιμορφωμένων Α' Επιπέδου ως προς το βαθμό βοήθειας του μαθήματος από την αξιοποίηση ΤΠΕ στην τάξη.....	65
Γράφημα 19: Άποψη επιμορφωμένων Β' Επιπέδου ως προς το βαθμό βοήθειας του μαθήματος από την αξιοποίηση ΤΠΕ στην τάξη.....	68

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στο εκπαιδευτικό σύστημα μιας χώρας αποτελεί ένα πολυδύναμο έργο, το οποίο περιλαμβάνει την υλικοτεχνική υποδομή, τους ανθρώπινους πόρους, τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών και τις απαραίτητες δράσεις επιμόρφωσης. Η ενσωμάτωση αυτή, εξαρτάται, επίσης, από την οικονομική πτυχή του έργου, τη γενική εκπαιδευτική πολιτική και τις κοινωνικές συνθήκες που κυριαρχούν εκείνη τη στιγμή. Ο μετασχηματισμός της σύγχρονης εποχής σε μια εποχή που βασίζεται αποκλειστικά στη ψηφιακή τεχνολογία έχει επηρεάσει, όπως είναι φυσικό, τη στοχοθεσία της εκπαίδευσης. Από την πρακτική και τη διαδικαστική γνώση, δίνεται έμφαση στην ανάπτυξη της εννοιολογικής γνώσης και πάνω απ' όλα, στη μεταγνώση και στην εξέλιξη των ίδιων των εκπαιδευτικών συστημάτων (Anderson, 2010). Ως αποτέλεσμα αυτής της εξέλιξης, οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους για να εφαρμόσουν μια ποικιλία μεθόδων διδασκαλίας με τη βοήθεια και τη χρήση των Τ.Π.Ε. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της εφαρμογής των Τ.Π.Ε. μέσα στην τάξη και στη δημιουργία ενός ευχάριστου μαθησιακού κλίματος, πολλά εκπαιδευτικά συστήματα στοχεύουν στο να αυξηθεί η διαθεσιμότητα των Η/Υ και των συνδέσεων στο διαδίκτυο. Η εφαρμογή οποιουδήποτε προτύπου στα σχολεία αποσκοπεί στο να καταστήσει τις Τ.Π.Ε. ως ένα σημαντικό εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς και ένα κίνητρο για χρήση από τους/τις μαθητές/τριες σε όλη τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας. Συνεπώς, η ανάγκη της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στηρίζεται στο πρόσταγμα της βελτίωσης της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου (Υφαντή & Βοζαϊτης, 2011), το οποίο προτάσσεται επίσης από την εγχώρια και τη διεθνή πολιτική. Η σχολική τάξη έχει ανάγκη από καταρτισμένους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι θα βοηθήσουν τους μαθητές και θα τους μνήσουν στη γνώση και στη χρήση των Η/Υ.

Στη συγκεκριμένη έρευνα, στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας μας, γίνεται μια σύντομη ιστορική αναδρομή στις ΤΠΕ, στα μοντέλα ένταξης των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, στους παράγοντες που επιτρέπουν ή εμποδίζουν την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς και την σημερινή τους παρουσία στο Ελληνικό Σύστημα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Εν συνεχεία, στο δεύτερο κεφάλαιο επισημαίνεται η έννοια της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ, η αναγκαιότητα αυτής της επιμόρφωσης από

τους ίδιους τους διδασκόμενους, καθώς γίνεται αναφορά στα επιμορφωτικά προγράμματα Α' και Β' Επιπέδου. Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρονται έρευνες που έλαβαν χώρα για την επίδραση των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ στη διδακτική πράξη καθώς και μια σύντομη ανασκόπηση αναφορικά με τη σχέση των εκπαιδευτικών με τις ΤΠΕ. Στο επόμενο κεφάλαιο, που είναι η μεθοδολογία έρευνας, παρουσιάσαμε το δείγμα μας, το εργαλείο συλλογής των δεδομένων μας και την ερευνητική διαδικασία που ακολουθήθηκε. Στη συγκεκριμένη έρευνα, επιλέχθηκε η ποσοτική έρευνα με το ερωτηματολόγιο ως εργαλείο συλλογής των δεδομένων μας, το οποίο δόθηκε σε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα 129 εκπαιδευτικών-διδασκόντων του νομού Φθιώτιδας, για να εξετάσουμε αν τα δυο επίπεδα επιμόρφωσης συμβάλλουν ουσιαστικά στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στην διδασκαλία, την επίδραση τους στο ατομικό προφίλ των εκπαιδευτικών καθώς και στη στάση τους μετά την επιμόρφωση τους. Τέλος, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, και τα συμπεράσματά της.

Βάσει των παραπάνω, θα προσπαθήσουμε να εξετάσουμε μέσω της εργασίας μας, το αν η χρήση των ΤΠΕ κατά τη διδασκαλία μπορεί να είναι ένα σημαντικό εργαλείο γνώσης και κίνητρο μάθησης για τους μαθητές. Συγκεκριμένα, στόχος της παρούσας διπλωματικής εργασίας, είναι να μελετήσουμε τη συμβολή και την επίδραση του επιπέδου επιμόρφωσης στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία από τους εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ώστε να μας δοθούν νέα στοιχεία για την πραγματική αξιοποίηση τους στη διδακτική πρακτική μετά την παρακολούθηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων από τους ίδιους τους διδάσκοντες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΠΕ και εκπαίδευση

1.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός των ΤΠΕ και σύντομη ιστορική αναδρομή

Σύμφωνα με τους Μικρόπουλο και Μπέλλου (2010), οι ΤΠΕ, με κυριότερο εργαλείο τους τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, κατατάσσονται στα πιο σημαντικά εργαλεία, τα οποία έχουν στη διάθεσή τους οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας και της διδακτικής πράξης. Το ενδιαφέρον των μαθητών ως προς τις ΤΠΕ και κυρίως για τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, είναι μεγάλο καθώς λειτουργεί ενεργητικά ως κίνητρο μάθησης αυξάνοντας την αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Συνεπώς, οι ΤΠΕ αν αξιοποιηθούν παιδαγωγικώς σωστά τότε συνεισφέρουν το μέγιστο στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Μετά την παραπάνω προσπάθεια εννοιολογικής αποσαφήνισης του όρου ΤΠΕ, και παρατηρώντας την απαραίτητη ενσωμάτωσή σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, διαπιστώνεται ότι ένα από τα σημαντικότερα τεχνολογικά επιτεύγματα του ανθρώπου αναμφίβολα θα μπορούσε κανείς να πει, πως είναι η ραγδαία εξέλιξη των ΤΠΕ που έχει επίσης εδραιωθεί και στο πεδίο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Σήμερα οι ΤΠΕ με τα τεχνολογικά τους εργαλεία όπως είναι τα λογισμικά θεωρούνται ως συνώνυμο για τον εκσυγχρονισμό όλων των σχολικών μονάδων.

Τις τελευταίες δεκαετίες, στη διεθνή βιβλιογραφία παρατηρούνται αρκετές προσπάθειες εννοιολογικού προσδιορισμού των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Σύμφωνα με τον Κόμη (2004, 35) , ο όρος «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών» είναι οι τεχνολογίες, οι οποίες επιτρέπουν την επεξεργασία και τη μετάδοση μιας ποικιλίας μορφών αναπαράστασης της πληροφορίας καθώς και τα μέσα, τα οποία είναι φορείς όλων αυτών των άυλων μηνυμάτων. Ο Kumar (2008), αναφέρει ότι ο όρος ICT προέρχεται από τον αγγλικό όρο « Information and Communication Technologies» και αναφέρεται τόσο στις συσκευές ή τις εφαρμογές που βοηθούν στην άντληση πληροφοριών και την επικοινωνία (τηλεόραση, τηλέφωνο,

ηλεκτρονικός υπολογιστής) όσο και στις υπηρεσίες που παρέχουν. Σύμφωνα με τους Ράπτη και Ράπτη (2007), παράλληλα με τον όρο ΤΠΕ χρησιμοποιείται τόσο ο όρος « Νέες Τεχνολογίες», όσο και ο όρος « Εκπαιδευτική Τεχνολογία» (Ε.Τ.) όταν αναφερόμαστε στους τρόπους χρήσης και αξιοποίησης των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαίδευση, με στόχο τη βελτίωση ή την επίλυση προβλημάτων μάθησης και την ενίσχυση των τρόπων διδασκαλίας και κατάρτισης.

Μελετώντας τη βιβλιογραφία, σύμφωνα με τον Κόμη (2004) , υπάρχουν τέσσερις φάσεις εισαγωγής των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία διεθνώς. Η πρώτη φάση εισαγωγής των ΤΠΕ, πριν το 1970 χαρακτηρίστηκε σαν εισαγωγική φάση των ΤΠΕ και των η/υ στην εκπαίδευση και ονομάστηκε ως « η περίοδος της εκπαιδευτικής τεχνολογίας και των διδακτικών μηχανών». Είναι η πρώτη φορά που στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση χρησιμοποιούνται οπτικοακουστικά μέσα όπως το ραδιόφωνο και η τηλεόραση. Η επόμενη φάση, δηλαδή η δεύτερη φάση εισαγωγής των ΤΠΕ, είναι από το 1970 ως το 1980 που ονομάζεται και «πληροφορική προσέγγιση» όπου κύριος προσανατολισμός είναι η διδασκαλία του προγραμματισμού και ο η/υ χρησιμοποιείται ως εργαλείο μάθησης. Η επόμενη, η τρίτη φάση από το 1980 ως το 1990, χαρακτηρίστηκε από τη γενικευμένη εισαγωγή της πληροφορικής σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, αφού η εισαγωγή των υπολογιστών προωθήθηκε στο σχολικό σύστημα από ερευνητές, εκπαιδευτικούς και από ολόκληρη τη βιομηχανία και αγορά. Κατά τη φάση αυτή, η πληροφορική χρησιμοποιήθηκε είτε σαν μέσο διδασκαλίας και μάθησης είτε σαν αντικείμενο εκπαίδευσης. Στην τέταρτη και τελευταία φάση εισαγωγής, από το 1990 έως σήμερα, γίνονται προσπάθειες ενσωμάτωσης των ΤΠΕ σε όλες τις βαθμίδες σαν μέσο μάθησης και διδασκαλίας εντός και εκτός συστήματος.

Στην Ελλάδα, το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων μαζί με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, διαμορφώνουν το θεσμικό πλαίσιο και την οργάνωση για την ένταξη των ΤΠΕ και παράλληλα αξιοποιούνται πόροι από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση των απαραίτητων παρεμβάσεων. Επιπλέον, τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών συμπεριλαμβάνουν τις ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία και συγχρόνως έχουν υλοποιηθεί δράσεις, όπως η παραγωγή εκπαιδευτικού λογισμικού, η επιμόρφωση στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ καθώς και η προσαρμογή των σχολικών εγχειριδίων.

Σύμφωνα με τον Κόμη (2004), ο τρόπος ένταξης στα εκπαιδευτικά συστήματα διαφόρων χωρών, ποικίλει και διαφοροποιείται καθώς άλλοτε προσεγγίζονται ως αυτόνομο γνωστικό αντικείμενο, άλλοτε ως εργαλείο γνώσης, έρευνας και μάθησης και άλλοτε συνδυάζοντας αυτές τις δυο προσεγγίσεις. Συνοψίζοντας, παρατηρούμε πως γίνονται αρκετές προσπάθειες ώστε οι ΤΠΕ να εγκαθιδρυθούν και να χρησιμοποιούνται στην εκπαιδευτική διαδικασία με στόχο να αποτελέσουν ένα αναπόσπαστο μέσο μάθησης για τον κάθε μαθητή. Παρακάτω, θα μελετήσουμε την ένταξη των ΤΠΕ στην ελληνική εκπαίδευση με την εφαρμογή των μοντέλων ανάπτυξης τους, που υποστήριξαν αυτή την ένταξη.

1.2 Μοντέλα ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση

Το διαδίκτυο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι στην ζωή μας σε πολλούς τομείς, ωστόσο τα τελευταία χρόνια στην πατρίδα μας, υπάρχει ένα μεγάλο ενδιαφέρον για το πώς οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και το διαδίκτυο μπορούν να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα της (Tinio, 2003). Οι ΤΠΕ στο «Νέο Σχολείο» παίζουν σημαντικό ρόλο καθώς ο μαθητής βρίσκεται στο επίκεντρο της εξατομικευμένης μάθησης ενεργά, προκειμένου να προωθείται η δια βίου μάθηση, η καινοτομία και η δημιουργικότητα. Καθοριστικός παράγοντας σε αυτήν την κατεύθυνση παίζει ο εκπαιδευτικός, ο οποίος πρέπει να διαθέτει τα απαραίτητα εφόδια για να αξιοποιήσει τα νέα δεδομένα και τις νέες τεχνολογίες, για την καλύτερη επίτευξη των μαθησιακών και παιδαγωγικών στόχων.

Σύμφωνα με τον Kommers(2004), στο εκπαιδευτικό επίπεδο, η συνεισφορά των ΤΠΕ, έγκειται στο γεγονός πως «αντί της συστηματικής προσέγγισης της διδασκαλίας, η ζωντάνια της οπτικής και της ακουστικής επαφής μας κάνει να βυθιζόμαστε σε άλλους κόσμους και να ανοίγει το μυαλό μας για το άγνωστο». (Kommers, 2004,76). Οι ΤΠΕ έχουν ενισχύσει σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη της γραπτής επικοινωνίας με αποτέλεσμα οι μαθητές σήμερα να βελτιώνονται και να παρουσιάζουν συγγραφικές δεξιότητες, να επιλύουν προβλήματα μαθηματικών, να κάνουν υπολογισμούς και γενικότερα να κατανοούν τα μαθήματά τους μέσω της χρήσης των κατάλληλων εκπαιδευτικών λογισμικών (π.χ. φωτόδεντρο). Συνεπώς στην εκπαιδευτική πρακτική ο ηλεκτρονικός υπολογιστής διακρίνεται βάσει συγκεκριμένων προσεγγίσεων στις ΤΠΕ όπως ως αντικείμενο μάθησης, σε ρόλο διδάσκοντα, σε υποκείμενο μάθησης και ως συνεργατικό εργαλείο του μαθητή.

Το πρώτο μοντέλο μάθησης που αναπτύχθηκε την δεκαετία του 1970 για την ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, ήταν το τεχνοκρατικό, το οποίο είναι ένα μοντέλο προσαρμοσμένο στη διδακτική και στη μάθηση για τον ηλεκτρονικό υπολογιστή με στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων προγραμματισμού του υπολογιστή με κυριότερο ενδιαφέρον στις γλώσσες προγραμματισμού Basic και Logo (Watson, 2006). Το επόμενο μοντέλο, το επονομαζόμενο τεχνοκρατικό μοντέλο, το ολιστικό ή αλλιώς ολοκληρωμένο μοντέλο μάθησης που ακολούθησε ήταν προσαρμοσμένο στη μάθηση με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Στόχος του μοντέλου αυτού ήταν η αξιοποίηση της πληροφορικής σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος σπουδών. Τέλος, το τρίτο μοντέλο, το πραγματολογικό μοντέλο ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία συνδυάζει τα προηγούμενα μοντέλα δηλαδή το τεχνοκρατικό και το ολιστικό, τονίζοντας όμως τη διδασκαλία ενός αμιγούς μαθήματος γενικών γνώσεων πληροφορικής συνδυάζοντας το με την προοδευτική αξιοποίηση των ΤΠΕ ως μέσου στήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος σπουδών (Κόμης, 2004, 76). Αποτέλεσε ένα μεταβατικό στάδιο μέχρι την πλήρη ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία και γι' αυτό ονομάζεται και εφικτή ή μικτή προσέγγιση και θεωρείται αρκετά σημαντικό.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε ότι τα οφέλη, τα οποία μπορούν να προκύψουν από τη χρήση των ΤΠΕ, είναι αρκετά και οι ικανότητες οι οποίες αναπτύσσονται από τους μαθητές συντείνουν στη μελλοντική τους επιτυχία (Depover, Karsenti & Κόμης, 2010). Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τη Δημητρακοπούλου (2002), η ενσωμάτωση των ΤΠΕ αποδεικνύεται τις τελευταίες τρεις δεκαετίες με την ανάπτυξη και εφαρμογή διαφορετικών εφαρμογών των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, που τροποποιήθηκαν μέσω της εξέλιξης και ανάπτυξης της τεχνολογίας στο πέρασμα του χρόνου. Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί η σχέση των ΤΠΕ με τη διαδικασία μάθησης στα πλαίσια του σχολικού περιβάλλοντος.

1.3 Η σχέση των ΤΠΕ με τη διαδικασία μάθησης και οι βασικές εκπαιδευτικές εφαρμογές τους

Η σύγχρονη κοινωνία, καθιστά αναγκαίο το πέρασμα από τον παραδοσιακό τρόπο μάθησης στην καλλιέργεια σύνθετων δεξιοτήτων σκέψης, όπως είναι η κριτική σκέψη, η λήψη αποφάσεων μέσα από τη συνεργασία σε ομάδες και την επικοινωνία.

Ένας μεγάλος αριθμός παραγόντων με πρώτιστο παράγοντα το ενδιαφέρον των μαθητών για τον ηλεκτρονικό υπολογιστή βοήθησε την ομαλή ένταξη των ΤΠΕ στην

εκπαιδευτική διαδικασία και την αντιμετώπισή του ως κίνητρο μάθησης. Επιπλέον, η ενεργή συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική πράξη μέσω αλληλεπιδραστικών δραστηριοτήτων καθώς και η επιλογή του κατάλληλου εκπαιδευτικού λογισμικού αποτελούν παράγοντες συνεισφοράς στις ΤΠΕ. Σύμφωνα με το Μικρόπουλο και Μπέλλου (2010), οι ΤΠΕ συνεισφέρουν στην οικοδόμηση της γνώσης από το μαθητή, αφού ο ίδιος συμμετέχει άμεσα στη μαθησιακή διαδικασία. Αυτό συμβαίνει καθώς οι ΤΠΕ υποστηρίζουν την κατασκευή γνώσης, την αναζήτηση, την εξερεύνηση και τη διερεύνηση, τη μάθηση μέσω ενεργειών και μέσω αναστοχασμού. Συνεπώς, ο κάθε μαθητής έχει μια ενεργό συμμετοχή στο μάθημα και η φαντασία με το ενδιαφέρον του εξάπτονται με τη χρήση του Η/Υ. Γίνεται κατανοητό πως οι ΤΠΕ συντελούν καθοριστικά, ώστε οι μαθητές να απεγκλωβιστούν από το παραδοσιακό τρόπο μάθησης και να αναζητήσουν μια πιο ανεξάρτητη μάθηση μακριά από τους δογματισμούς του σχολικού περιβάλλοντος. Συνεπώς, οι ΤΠΕ αξιοποιούνται στη μαθησιακή διδασκαλία με σκοπό την υποστήριξη της ουσιαστικής διαφοροποίησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ούτως ώστε ο μαθητής να οικοδομεί τη γνώση του βάσει το επίπεδο ετοιμότητας του και τις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας.

Ως προς τις εκπαιδευτικές εφαρμογές των ΤΠΕ, υπάρχουν εκπαιδευτικά λογισμικά που χρησιμοποιήθηκαν στην εκπαιδευτική διαδικασία και αφορούν συστήματα προσομοιώσεων, μοντελοποίησης, πειραματικών διατάξεων, λογισμικά διερεύνησης ειδικών θεμάτων, ανοιχτά προγραμματιζόμενα λογισμικά, εκπαιδευτικά παιχνίδια, υπερκείμενα, λογισμικά πρακτικής και εξάσκησης, συστήματα συνεργατικής μάθησης, ανοιχτά λογισμικά ανεξάρτητα περιεχομένου καθώς και εκπαιδευτική ρομποτική (Logo, scratch). Η χρήση όλων αυτών των συστημάτων έδωσε νέους ορίζοντες στους μαθητές, επιτρέποντάς τους διερευνήσεις σε διάφορα συστήματα με σύγχρονες μεθόδους μάθησης. Κάθε ένα από αυτά τα λογισμικά έχει και επιτρέπει μια εκπαιδευτική εφαρμογή των ΤΠΕ στην τάξη.

Ειδικότερα, το σύστημα προσομοιώσεων είναι ένα εκπαιδευτικό λογισμικό που επιτρέπει τη δημιουργία προσομοίωσης φαινομένων, καταστάσεων ή συσκευών. Το σύστημα μοντελοποίησης επιτρέπει τη δημιουργία για διερεύνηση και έλεγχο μοντέλων. Τα συστήματα πειραματικών διατάξεων είναι ειδικά λογισμικά που μέσω της κατάλληλης χρήσης με Η/Υ επιτρέπουν τη μεταφορά, την παρουσίαση και την επεξεργασία των πειραματικών δεδομένων. Επιπλέον, τα ανοιχτά προγραμματιζόμενα λογισμικά είναι συστήματα που επιτρέπουν και αυτά με τη σειρά τους στους μαθητές να δημιουργήσουν δικά

τους μικρά ή σύνθετα προγράμματα χρησιμοποιώντας ένα σύνολο βασικών οντοτήτων προγραμματισμού.

Τα εκπαιδευτικά παιχνίδια που αποτελούν λογισμικά πρακτικής και εξάσκησης για τη γλώσσα ή τα μαθηματικά με παιγνιώδη χαρακτήρα και τα υπερκείμενα που αποτελούν ντοκουμέντα με δομή μη γραμμική είναι και αυτά κατηγορίες εκπαιδευτικών εφαρμογών των ΤΠΕ. Τα συστήματα συνεργατικής μάθησης είναι εκπαιδευτικά περιβάλλοντα που έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να επιτρέπουν τη συνεργασία μαθητών από απόσταση μέσω τοπικού δικτύου και διαδικτύου. Ακόμη, τα ανοιχτά λογισμικά, ανεξάρτητα περιεχομένου και η εκπαιδευτική ρομποτική αποτελούν και αυτά λογισμικά. Τα ανοιχτά λογισμικά είναι εργαλεία για επαγγελματική χρήση αλλά και σε μαθητικές δραστηριότητες ενώ η εκπαιδευτική ρομποτική που πλέον έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον των μαθητών είναι ειδικά λογισμικά που συνοδεύονται από εξωτερικές συσκευές.

Συμπερασματικά, κατανοούμε πως όλα τα παραπάνω λογισμικά έχουν διαφορετικά μεταξύ τους χαρακτηριστικά και διαφορετικές απαιτήσεις σε επίπεδο μαθησιακής διαδικασίας, όμως η εφαρμογή τους είναι αναγκαία στους μαθητές οι οποίοι πρέπει να ασχολούνται με διαφορετικές και πρωτότυπες κάθε φορά δράσεις. Τέλος, καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία παίζει ο εκάστοτε διδάσκων με τη στάση του απέναντι στην εφαρμογή των εκπαιδευτικών λογισμικών αλλά και τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών του εκάστοτε εκπαιδευτικού συστήματος. Στην επόμενη ενότητα παρουσιάζονται οι επικρατέστερες θεωρίες μάθησης και η σύνδεσή τους με τις ΤΠΕ στην τάξη και γενικότερα την εκπαιδευτική διαδικασία.

1.4 Παράγοντες που επιτρέπουν ή εμποδίζουν την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία

Η εφαρμογή των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία τόσο στην Ελλάδα αλλά και σε διεθνές επίπεδο, εξαρτάται κυρίως από τις δεξιότητες των εκπαιδευτικών. Οι τεχνικές δεξιότητες και η γνώση αποτελούν μέρος της ικανότητας του εκπαιδευτικού να εφαρμόζει αποτελεσματικά τις ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία, σχεδιάζοντας και οργανώνοντας θεματικά πεδία, αξιολογώντας ταυτόχρονα τα μαθησιακά αποτελέσματα.

Όπως επισημαίνουν οι Drent και Meelissen (2008), οι παράγοντες που επιδρούν θετικά στην αξιοποίηση των ΤΠΕ είναι αλληλένδετοι μεταξύ τους, με αποτέλεσμα η επιτυχής

ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών να μην εξαρτάται είτε από την ύπαρξη είτε από την απουσία ενός παράγοντα, αλλά να προσδιορίζεται από μια δυναμική διαδικασία που περιλαμβάνει ένα σύνολο από αλληλοσυνδεόμενους παράγοντες. Η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση περιλαμβάνει πλήθος παραγόντων που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και την εμποδίζουν. Οι παράγοντες αυτοί θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν σε εξωγενείς και ενδογενείς ως προς τον εκπαιδευτικό. Στους εξωγενείς παράγοντες ανήκουν οι παράγοντες που αφορούν ενέργειες κρατικών και τοπικών φορέων σχετικά με τις υποδομές (τεχνολογικός εξοπλισμός, επιμόρφωση εκπαιδευτικών) ενώ στους ενδογενείς παράγοντες εντάσσονται οι παράγοντες που έχουν άμεση σχέση με τους εκπαιδευτικούς και αφορούν τις στάσεις τους απέναντι στις ΤΠΕ.

Ωστόσο δύο είναι οι βασικοί παράγοντες που εμποδίζουν σήμερα την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία διεθνώς και αυτοί είναι τα ατομικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών και κάποιοι εξωτερικοί παράγοντες. Τα ατομικά χαρακτηριστικά αφορούν στις στάσεις, γνώσεις, δεξιότητες, αντιλήψεις των εκπαιδευτικών ενώ οι εξωτερικοί παράγοντες μπορεί να είναι η πρόσβαση στη χρήση των υπολογιστών. Η χρήση και η αξιοποίηση των ΤΠΕ απαιτεί προσωπικές γνώσεις, δεξιότητες αλλά και εμπειρία χρήσης από τον εκπαιδευτικό. Ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας για τη χρήση των νέων τεχνολογιών είναι η στάση του εκπαιδευτικού απέναντι στις ΤΠΕ και στην εκπαιδευτική τους ένταξη. (Bullock, 2004).

Οι στάσεις αναφορικά με την εκπαιδευτική ένταξη των ΤΠΕ αποτελούν μια σύνθετη μεταβλητή που περιέχει διάφορες αντιλήψεις σχετικά με τις ΤΠΕ όπως απόψεις για τη χρησιμότητα ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία (γνωστική διάσταση) και συναισθήματα όπως άγχος, φόβος ή ευχαρίστηση από τη χρήση ΤΠΕ (συναισθηματική διάσταση) που θεωρείται ότι διαμορφώνουν τη συμπεριφορά και τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική διαδικασία. Παρόλα αυτά υπάρχουν εκπαιδευτικοί που ενώ εκφράζουν θετική στάση διστάζουν, νιώθουν έλλειψη ετοιμότητας και σιγουριάς ως προς τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή στην τάξη και στο μάθημά τους.

Άλλες αιτίες στη δυσκολία εφαρμογής και ενσωμάτωσης των ΤΠΕ στη διδασκαλία μπορεί να αποτελέσουν επίσης η έλλειψη εξοικείωσης των εκπαιδευτικών με τις ΤΠΕ (Haydn & Barton, 2007), η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής και κατάλληλου εκπαιδευτικού

λογισμικού, οι χρονικοί περιορισμοί ως προς την προετοιμασία του μαθήματος και τη διδασκαλία (Vrasidas, 2010), το εργασιακό περιβάλλον που κάποιες φορές κρατά αρνητική στάση απέναντι σε οποιαδήποτε καινοτομία καθώς και η αρνητική στάση των εκπαιδευτικών έναντι των ΤΠΕ είτε λόγω ανεπαρκούς επιμόρφωσης είτε χαμηλής ποιότητας εκπαιδευτικού λογισμικού. Ακόμη, όταν επικρατεί η μετωπική δασκαλοκεντρική διδασκαλία», οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται ασφαλείς και ότι δεν «απειλείται» ο κυρίαρχος ρόλος τους στη σχολική τάξη. Ταυτόχρονα, στις νέες τεχνολογίες ενδέχεται κάποιοι μαθητές να γνωρίζουν περισσότερα σχετικά με τη χρήση τους από τους διδάσκοντες κάτι που τους δημιουργεί άγχος και ανησυχία εφόσον βλέπουν ότι «αλλάζουν οι όροι του διδακτικού συμβολαίου» (Μεϊμάρης, 1992, 56)

Ωστόσο, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη πως ένας σημαντικός αριθμός μελετών και ερευνητικών εργασιών επιβεβαιώνει και προωθεί τη θετική επίδραση των ΤΠΕ στην κατανόηση βασικών εννοιών γνωστικών αντικειμένων καθώς και στην ανάπτυξη ανώτερων γνωστικών δεξιοτήτων μέσα από τη δημιουργία συνθηκών οικοδόμησης της νέας γνώσης από τους ίδιους τους μαθητές (Crook, Harrison, Farrington-Flint, Tomas& Underwood, 2010). Παρακάτω, θα προσπαθήσουμε να δούμε την παρουσία των ΤΠΕ στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση της χώρας μας και στα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών.

1.5 Οι ΤΠΕ στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (ΑΠΣ) στην ελληνική εκπαίδευση από την Μεταπολίτευση ως το 1997, παρά τις αλλεπάλληλες μεταρρυθμίσεις, παρέμειναν παραδοσιακά και κλειστά προγράμματα. Τα προγράμματα αυτά χαρακτηρίζονταν από δασκαλοκεντρικές μεθόδους διδασκαλίας δίνοντας έμφαση στην επίτευξη γνωστικών στόχων και ελάχιστη στη μαθησιακή διαδικασία, παραβλέποντας τις ιδιαίτερες ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις των μαθητών. Με τις εκπαιδευτικές αλλαγές που επιχειρήθηκαν κατά την περίοδο 1997-2003, έγινε προσπάθεια τα ΑΠΣ να αποκτήσουν σταδιακά χαρακτήρα ευέλικτων προγραμμάτων, με στόχο να αντιμετωπιστεί η μάθηση ως δημιουργική καλλιέργεια των τρόπων πολυπρισματικής κατάκτησης της γνώσης μέσα από συμμετοχικές και βιωματικές διαδικασίες (Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, 1997).

Από τη σχολική χρονιά 1996-1997 άρχισε πιλοτικά η ενσωμάτωση του μαθήματος της Πληροφορικής, οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) προσφέρουν ενεργητική και βιωματική προσέγγιση της γνώσης, ανάληψη ομαδικών συνεργατικών εργασιών, σύνδεση της γνώσης με την κοινωνία και την καθημερινότητα, παρουσίαση της πληροφορίας με πολλές μορφές (πολυμέσα), δημιουργία ρεαλιστικού περιβάλλοντος μάθησης καθώς και αλληλεπίδραση με άμεση ανατροφοδότηση κατά την πορεία μάθησης. Με τις παραπάνω προσπάθειες διαφαίνεται η σταδιακή προσπάθεια ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση αρχικά σε μικρό αριθμό σχολείων και έπειτα σε μεγαλύτερο αριθμό αφού ενσωματώθηκε στα προγράμματα σπουδών τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Σύμφωνα με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών του Γυμνασίου στο μάθημα της Πληροφορικής (ΔΕΠΠΣ, 2003), σκοπός της πληροφορικής ως συνέχεια από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, είναι ο μαθητής να αντιλαμβάνεται ότι ο υπολογιστής είναι αποτέλεσμα μιας πολύχρονης προσπάθειας του ανθρώπου να κατασκευάσει υπολογιστικές μηχανές και να γνωρίσει τον υπολογιστή ως ενιαίο σύστημα, το υλικό του, το λογισμικό του, την έκφραση (γραφή-ζωγραφική) με τη βοήθεια του καθώς επίσης να αντιλαμβάνεται τις δυνατότητες, που παρέχει η ηλεκτρονική αλληλογραφία και να μπορεί να αλληλογραφεί μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Στόχος των ΑΠΣ στο μέλλον είναι η ψηφιακή αναπαράσταση των πληροφοριών, η σημασία της στη λειτουργία ενός υπολογιστικού συστήματος, η έννοια του *bit* και του *byte* καθώς και η χρήση εργαλείων: αριθμητικής επεξεργασίας και γραφικής παρουσίασης των δεδομένων. Στον επόμενο και τελευταίο άξονα, ο μαθητής επιδιώκεται να αναγνωρίζει την έννοια της γλώσσας του προγραμματισμού και την αναγκαιότητα της χρήσης της όπως η περιγραφή αλγόριθμου, η κωδικοποίηση, η δημιουργία και εκτέλεση προγράμματος καθώς και η δημιουργία και η παρουσίαση συνθετικών εργασιών σε περιβάλλον απλής πολυμεσικής εφαρμογής.

Στο ΔΕΠΠΣ του Γυμνασίου, παρουσιάζεται το πρόγραμμα σχεδιασμού και ανάπτυξης των δραστηριοτήτων πληροφορικής που συμπεριλαμβάνει τους άξονες γνωστικού περιεχομένου, τους γενικούς στόχους (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες) καθώς και ενδεικτικές θεμελιώδεις έννοιες διαθεματικής προσέγγισης(Παράρτημα Ι,ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ). Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ), ωστόσο, έχει ως σκοπό την αξιοποίηση του από τον εκπαιδευτικό σύμφωνα τόσο με τις εκπαιδευτικές ανάγκες όσο και με τα μέσα που διαθέτει, προσδιορίζοντας τις γνώσεις και δεξιότητες που πρέπει να

αποκτήσουν οι μαθητές για να αξιοποιήσουν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Τόσο η εφαρμογή του ΔΕΠΠΣ, όσο και του ΑΠΣ, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες που μπορεί να επηρεάζουν και να δυσκολεύουν την ουσιαστική ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Σύμφωνα με τους Ράπτης και Ράπτη (2007), οι εκπαιδευτικοί έχουν καταλυτικό ρόλο και συνιστούν τον πιο σημαντικό παράγοντα για την αξιοποίηση των ΤΠΕ ως γνωστικά εργαλεία στη διδασκαλία, αφού καλούνται να αναπαράγουν τη σχολική γνώση που συνδέεται με τη χρήση των ΤΠΕ στο μικρό επίπεδο της σχολικής τάξης. Συνεπώς, κατανοούμε ότι η επιτυχημένη ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση προϋποθέτει την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την αναγκαιότητα να συνειδητοποιήσουν την αποτελεσματικότητα των ΤΠΕ στην μάθηση, γεγονός που θα μπορέσει να τροποποιήσει τις στάσεις τους και τον τρόπο χρήσης τους στην καθημερινή τους διδασκαλία. Σε αυτό το σημείο, θα περάσουμε στην έννοια της επιμόρφωσης, τους φορείς, τις μορφές, την αναγκαιότητα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, καθώς και τα προγράμματα επιμόρφωσης Α και Β επιπέδου που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων για να καταλήξουμε στον τελικό στόχο που είναι η ερευνητική ανάλυση της επίδρασης του επιπέδου επιμόρφωσης από εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συγκεκριμένα στον νομό Φθιώτιδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ

2.1 Η έννοια της επιμόρφωσης

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σήμερα, είναι παράγοντας αναγκαιότητας για την ομαλή ένταξη και στήριξη των ΤΠΕ στην τάξη. Ο εκπαιδευτικός με την κατάλληλη επιμόρφωση θα ενθαρρύνει και θα βελτιώσει την ποιότητα του μαθήματος με την ενεργή συμμετοχή των μαθητών του. Ωστόσο, στο σημείο αυτό, θα πρέπει να αναλύσουμε την έννοια της επιμόρφωσης. Κάνοντας διερεύνηση της βιβλιογραφίας, διαπιστώνουμε πως υπάρχει μια ευρεία ποικιλία των προσεγγίσεων της έννοιας της επιμόρφωσης που αρκετοί προσπάθησαν να προσεγγίσουν. Ο Ανδρέου (1992) ορίζει την επιμόρφωση ως την διαδικασία που έχει στόχο τη συνεχή ενημέρωση και υποστήριξη της προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού προσωπικού έτσι ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες που έχουν άμεση σχέση όχι μόνο με το επίπεδο της παρεχόμενης εκπαίδευσης αλλά και με την αύξηση της αποτελεσματικότητας του σχολικού συστήματος. Ο Χατζηπαναγιώτου (2001), παρουσιάζει την επιμόρφωση ως προέκταση ή συμπλήρωση ή ανανέωση της αρχικής κατάρτισης που έχουν οι εκπαιδευτικοί, με στόχο τόσο τον εμπλουτισμό όσο και τη βελτίωση της διδακτικής πράξης.

Η Νικολακάκη (2003), αναφέρει ότι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι το σύνολο των δραστηριοτήτων αγωγής και εκπαίδευσης, με τις οποίες ασχολούνται οι εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ακολουθώντας την αρχική επαγγελματική τους κατάρτιση, οι οποίες σκοπεύουν κυρίως στο να βελτιώσουν την επαγγελματική τους γνώση, τις δεξιότητες και τις στάσεις, έτσι ώστε να μπορούν να εκπαιδεύσουν τους μαθητές αποτελεσματικότερα. Ομοίως και ο Μαυρογιώργος (2008), παρουσίασε την επιμόρφωση ως το σύνολο των δραστηριοτήτων και των διαδικασιών, οι οποίες συνδέονται με τη σύλληψη, το σχεδιασμό και την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων, που έχουν ως πρωταρχικό σκοπό τον εμπλουτισμό, τη βελτίωση, την αναβάθμιση και την περαιτέρω ανάπτυξη των ακαδημαϊκών/θεωρητικών ή πρακτικών γνώσεων και δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της θητείας τους.

Τέλος, οι Day και Sachs (2004) τονίζουν ότι οι ορισμοί που δίνονται για την επιμόρφωση είναι αρκετά απλοί μπροστά στην πολυπλοκότητά της, καθώς οι εκπαιδευτικοί πέρα από το περιεχόμενο και τη διαδικασία των επιμορφώσεων είναι άνθρωποι με διαφορετικές ιδέες, στάσεις και επιλογές. Συνεπώς, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, θα πρέπει να είναι εισαγωγική τους πρώτους μήνες της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, να συνεχίζεται ενδοϋπηρεσιακά σε όλη την επαγγελματική τους πορεία και με την αποχώρησή τους από αυτή να επιτυγχάνεται η ολοκλήρωση της επιμόρφωσής τους και να δημιουργείται μια θετική στάση απέναντι στη χρήση και την αξιοποίηση των ΤΠΕ. Παρακάτω, θα αναφερθούμε στους φορείς και τις μορφές επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στη χώρα μας, καθώς και στην αναγκαιότητα της επιμόρφωσής τους στις ΤΠΕ.

2.2 Φορείς και μορφές επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών

Οι βασικότεροι φορείς επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών είναι οι εξής: Τα Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ), το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ), το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ), τα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης (ΚΣΕ), τα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ), η σχολική μονάδα και ο σχολικός σύμβουλος καθώς και η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ). Όλοι αυτοί οι φορείς βοηθούν και στηρίζουν τις ανάγκες και τους στόχους της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών σήμερα.

Ωστόσο, σημαντικό ρόλο πέρα από τους φορείς στήριξης της επιμόρφωσης παίζουν και οι μορφές της ανάλογα με τα κριτήρια εφαρμογής της όπως είναι. σύμφωνα με την Κατσαρού και Δεδούλη (2008): η οργανωτική δομή, τα χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων, ο χρόνος και το πλαίσιο διάρκειας διεξαγωγής. Σήμερα εφαρμόζονται επτά μορφές επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και είναι οι εξής: η εισαγωγική, η περιοδική, τα ειδικά επιμορφωτικά προγράμματα, η συμπληρωματική κατάρτιση, η εξ αποστάσεως επιμόρφωση, η ενδοσχολική επιμόρφωση και η αυτοεπιμόρφωση.

Η εισαγωγική επιμόρφωση, Μαυρογιώργος (2003) καθίσταται υποχρεωτική για όλους τους νεοδιοριζόμενους εκπαιδευτικούς, ξεκινά πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς με ταχύρρυθμα σεμινάρια και αφορά παιδαγωγικά μαθήματα και τα μαθήματα στο γνωστικό αντικείμενο διδασκαλίας του νεοδιοριζόμενου. Η περιοδική επιμόρφωση Μαυρογιώργος (2003) έχει διάρκεια τέσσερις μήνες, δεν είναι υποχρεωτική η παρακολούθησή της από τους εκπαιδευτικούς αλλά θεωρείται ως επιπρόσθετο προσόν για τους εκπαιδευτικούς που

ενδιαφέρονται για την λήψη ηγετικών θέσεων στην εκπαίδευση. Τα ειδικά επιμορφωτικά προγράμματα διαρκούν λίγες ημέρες και αποσκοπούν στην ενημέρωση των εκπαιδευτικών πάνω σε εκπαιδευτικές καινοτομίες. Σημαντική μορφή επιμόρφωσης που συνδέεται με τις ανάγκες της σύγχρονης εποχής, είναι η εξ αποστάσεως επιμόρφωση, η οποία εφαρμόζεται σε μεγάλο βαθμό στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό με σκοπό να προσφέρει ίσες ευκαιρίες μόρφωσης σε όλους αλλά και να συμβάλλει επίσης στη βελτίωση της διδακτικής κατάρτισης των εν ενεργεία εκπαιδευτικών. Εξίσου σημαντική είναι και η ενδοσχολική επιμόρφωση που θεωρείται επαγγελματικό δικαίωμα των εκπαιδευτικών, αλλά και μια μεγάλη ευκαιρία για επαγγελματική εξέλιξη. Η εφαρμογή της υλοποιείται υπό πραγματικές συνθήκες λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε σχολικού περιβάλλοντος. Τέλος, η αυτοεπιμόρφωση, είναι μια μορφή επιμόρφωσης, που εφαρμόζεται με προσωπική πρωτοβουλία από τον εκάστοτε εκπαιδευτικό, με σκοπό να βελτιώσει τις γνώσεις του και το εκπαιδευτικό του έργο και να έχει την ικανότητα να επιλύει τις δικές του ανάγκες που προέρχονται από τις ανάγκες των μαθητών του. Συνεπώς, ο εκπαιδευτικός αναλαμβάνει μόνος του να διευρύνει τις γνώσεις και τις διδακτικές μεθόδους του αναζητώντας νέες πληροφορίες ή αξιοποιώντας πηγές πληροφόρησης που του παρέχονται από άλλους όπως το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Συμπερασματικά, καταλαβαίνουμε πως όλοι οι φορείς και οι μορφές επιμόρφωσης είναι αναγκαίες για τη συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, προκειμένου να απαντούν όσο το δυνατόν καλύτερα στις ανάγκες πρωτίστως των μαθητών αλλά και σε αυτές του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Ακόμη όλα τα υπάρχοντα μοντέλα επιμόρφωσης είναι ευέλικτα, ευρείας κλίμακας, ξεπερνώντας τα εμπόδια της απόστασης. Στη συνέχεια του κεφαλαίου, θα μελετήσουμε την αναγκαιότητα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών αλλά και τα υπάρχοντα επιμορφωτικά προγράμματα Α΄ και Β΄ Επιπέδου στις ΤΠΕ.

2.3 Η αναγκαιότητα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ

Οι αλλαγές σε όλους τους τομείς της σύγχρονης κοινωνίας είναι συνεχείς και γίνονται με γρήγορους ρυθμούς. Μέσω των τεχνολογικών εξελίξεων στις ΤΠΕ, ο πραγματικός κόσμος μεταβάλλεται από κάθε άποψη. Η έννοια των ΤΠΕ δεν έγκειται στην τεχνολογία αυτή καθ΄ αυτή, όσο στη δυνατότητα, που παρέχει για πρόσβαση σε γνώσεις, πληροφορίες και για επικοινωνία. Το σχολείο είναι μέσα σε αυτήν τη διαδικασία και οι γνώσεις, οι δεξιότητες που αναμένεται να παρέχει στους μαθητές θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της

κοινωνίας. Συνεπώς η συνεχής και διαρκής επιμόρφωση του εκπαιδευτικού συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό των παιδαγωγικών του αντιλήψεων και στρατηγικών και θεωρείται βασική προϋπόθεση για την ένταξή του στο σύγχρονο κοινωνικό και εκπαιδευτικό πλαίσιο καθώς και για την επιτυχή ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

Σύμφωνα με τη Νικολακάκη (2003), το ερευνητικό ενδιαφέρον για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών τόσο στο διεθνές όσο και στο ελληνικό επίπεδο, είναι μεγάλο, καθώς θεωρείται ως το μέσο βελτίωσης της διδασκαλίας και της μάθησης των μαθητών. Η Χατζηδήμου (2003) τονίζει ότι στην Ελλάδα όπου η πανεπιστημιακή εκπαίδευση στα περισσότερα τμήματα καλύπτει κυρίως τον τομέα της επιστημονικής κατάρτισης παραμελώντας την παιδαγωγική και πρακτική άσκηση, η επιμόρφωση έχει ένα συμπληρωματικό και αναγκαίο ρόλο. Γι' αυτό το λόγο, δυο είναι οι βασικές αρχές που οριοθετούν και προσδιορίζουν το πλαίσιο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Η πρώτη αρχή εστιάζει στο γεγονός ότι η επιμόρφωση αποτελεί μια θεσμοθετημένη ή μη συνεχή και επαναλαμβανόμενη διαδικασία η οποία είναι πάντα συστηματικά οργανωμένη, και η δεύτερη αρχή εστιάζει στο γεγονός ότι η επιμόρφωση συνδέεται με τη βασική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, είναι προέκταση αυτής, τη συμπληρώνει και την εμπλουτίζει (Μαυρογιώργος, 1999, Χατζηπαναγιώτου, 2001).

Ο Ματσαγγούρας (1995) θεωρεί ότι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών εκτός από τη βοήθεια που προσφέρει στο διδακτικό τους έργο, συντελεί στην προσωπική τους ανάπτυξη, στην απόκτηση επιπλέον προσόντων επηρεάζοντας την επαγγελματική και ατομική ευαισθησία του εκπαιδευτικού. Ιδιαίτερα για τον εκπαιδευτικό η επιμόρφωση είναι κομμάτι της δια βίου μάθησης και τον βοηθά να εξελίξει την προσωπικότητά του και να είναι ο διαμεσολαβητής της δια βίου μάθησης στους μαθητές του. Γίνεται επομένως αντιληπτό ότι η επιμόρφωση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με όλη την εκπαιδευτική δραστηριότητα. Ο εκπαιδευτικός δυσκολεύεται να ανταποκριθεί με επιτυχία στις επιστημονικές και κοινωνικές εξελίξεις, δεν αρκούν οι γνώσεις, οι οποίες έχει αποκτήσει κατά το στάδιο των βασικών του σπουδών, αλλά απαιτείται συνεχής και επιστημονική ενημέρωση και εμπλουτισμός των γνώσεων και των δεξιοτήτων του, για να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις του σύγχρονου σχολείου και του κάθε μαθητή ξεχωριστά. Σύμφωνα με τα παραπάνω συμπεραίνουμε πως όχι μόνο η συνεχής και ποιοτική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι επιτακτική, αλλά και ο ρόλος του ίδιου του εκπαιδευτικού έχει καθοριστική σημασία ως προς την εφαρμογή των γνώσεων, που αποκτά και καλείται να εφαρμόσει στη διδακτική πράξη. Επιπρόσθετα,

σύμφωνα με τη Χρονάκη (2004), οι ΤΠΕ αναβαθμίζουν το ρόλο των εκπαιδευτικών, κάνοντας τη μάθηση δημιουργική και ευχάριστη.

Τα σημερινά σχολεία, καλούνται να ενσωματώσουν τις ΤΠΕ στη μαθησιακή διεργασία με τέτοιον τρόπο, ώστε ο μαθητής να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί την τεχνολογία και τον ηλεκτρονικό υπολογιστή καθώς και να διακρίνει μέσα στον τεράστιο όγκο των πληροφοριών τα δεδομένα εκείνα, τα οποία του είναι αναγκαία για να συνθέσει τη δική του πληροφορία. Το σχολείο, λοιπόν, καλείται σύμφωνα με τον Τζιμογιάννη (2006) να εξισορροπήσει τις κοινωνικές αντιθέσεις και ανισότητες δίνοντας σε όλους τους νέους ευκαιρίες πρόσβασης στα νέα τεχνολογικά εργαλεία.

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, στο πλαίσιο της Δια Βίου μάθησης οι ΤΠΕ αποτελούν εργαλείο με το οποίο προωθούνται βελτιωμένες μέθοδοι εκπαίδευσης και κατάρτισης και ακολουθούν τον πολίτη σε όλη τη διάρκεια της ζωής του. Κατά αυτόν τον τρόπο παρατηρούμε ένα ξεκίνημα στην ανάπτυξη υποδομών, στη προμήθεια δικτυακού και υπολογιστικού εξοπλισμού και κυρίως στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών πάνω στις νέες τεχνολογίες. Καταλήγοντας, συμπεραίνουμε ότι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών πάνω στις ΤΠΕ προάγει μια νέα αντίληψη μάθησης αλλά και την ανάγκη συναδελφικότητας και συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών των σχολείων και ιδιαιτέρως για τους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν σε απομακρυσμένες εκπαιδευτικές μονάδες, διότι η ανάπτυξη και η υιοθέτηση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με την υποστήριξη των ΤΠΕ, αποτελεί σημαντική δυνατότητα για τη διαρκή ενημέρωση και επιμόρφωσή τους. (Holmes, Polhemus και Jennings, 2005) . Ομοίως και στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο γίνεται προσπάθεια ανάπτυξης στα σχολεία ενός αλφαριθμητισμού για τις ΤΠΕ με επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, που θα δίνει στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ σίγουρα και αποτελεσματικά.

Στο σύγχρονο, λοιπόν σχολείο, η επιτυχής ενσωμάτωση των ΤΠΕ προϋποθέτει τη σύμπραξη του εκπαιδευτικού όσο και των κατάλληλων και σύγχρονων επιμορφωτικών προγραμμάτων. Στη συνέχεια, θα αναφερθούμε στα παρελθόντα αλλά και στα νέα επιμορφωτικά προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί και υλοποιούνται Α και Β' επιπέδου από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

2.4 Παρελθόντα προγράμματα επιμόρφωσης στη χώρα μας

Η αναγκαιότητα σχεδιασμού και υλοποίησης προγραμμάτων επιμόρφωσης στις ΤΠΕ για τους εκπαιδευτικούς οδήγησε αρκετά κράτη να εστιάσουν πάνω σε αυτό το θέμα. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και η Μεγάλη Βρετανία αποτελούν παράδειγμα χωρών που εστίασαν σε μεγάλο βαθμό στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Η αναγκαιότητα της επιμόρφωσης γίνεται αντιληπτή και σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη τα οποία όμως υιοθετούν διαφορετικές προσεγγίσεις. Το 2008, στο Βέλγιο, τη Σουηδία και τη Γερμανία, είτε δημόσιοι είτε ιδιωτικοί πιστοποιημένοι φορείς προτείνουν την υλοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων σε εκπαιδευτικούς.

Στην Ελλάδα την ίδια χρονική περίοδο υπάρχει ως κεντρικός φορέας το *Ίδρυμα Διόφαντος* υπό την Εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων που είναι υπεύθυνο για την οργάνωση της συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης. (Tucsanyi-Szabo, 2008). Στη χώρα μας, έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές προσπάθειες ευρείας κλίμακας επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ, οι οποίες απασχόλησαν το κράτος αλλά και τους εκπαιδευτικούς φορείς, γεγονός που φαίνεται και από το μεγάλο αριθμό νομοθετικών ρυθμίσεων, αλλά και από τα αιτήματα των εκπαιδευτικών για επιμόρφωση και επαγγελματική ανέλιξη. Η εξέλιξη του θεσμού της επιμόρφωσης στο σύγχρονο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, με κριτήριο τους στόχους και την οργάνωση του διακρίθηκε σε τρεις χρονικές περιόδους που είναι οι εξής:

1. Η επιμόρφωση κατά την περίοδο 1977 έως 1992
2. Η επιμόρφωση κατά την περίοδο 1992 έως 1995
3. Η επιμόρφωση κατά την περίοδο 1995 έως σήμερα.

Κατά την πρώτη περίοδο αυτή (1977-1992), είχε καθιερωθεί ο θεσμός των ΣΕΛΜΕ (Σχολή Επιμόρφωσης Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης), ο οποίος απευθυνόταν σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με αντικείμενο την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε πρακτικά και θεωρητικά θέματα αλλά και η ΣΕΛΔΕ (Σχολή Επιμόρφωσης Λειτουργών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης). Ο χρόνος φοίτησης σε αυτές τις σχολές ήταν ένα εξάμηνο έως ένα έτος, ενώ παράλληλα οι καταρτιζόμενοι απαλλάσσονταν από τα διδακτικά τους καθήκοντα, συνεχίζοντας όμως να λαμβάνουν τις χρηματικές τους αποδοχές.

Τα ΣΕΛΔΕ λειτούργησαν ως το 1991 ενώ μια μεγάλη μερίδα των εκπαιδευτικών θεωρούσαν το εκπαιδευτικό έργο των σχολών αυτών αναξιόπιστο και αποστασιοποιημένο από τις ανάγκες της εποχής (Ανδρέου, 1999).

Την περίοδο 1995-1999, πολλά ερευνητικά προγράμματα υλοποιήθηκαν τα οποία εντάσσονται στα πλαίσια ομαδικών προγραμμάτων του ΕΠΕΑΕΚ(Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης) και παρείχαν την ευκαιρία σε εκπαιδευτικούς ανεξαρτήτως ειδικότητας και βαθμίδος να επιμορφωθούν στις ΤΠΕ. Κάποια από τα πιο σημαντικά ήταν το έργο *ΟΔΥΣΣΕΙΑ*, το ευρωπαϊκό πρόγραμμα *TRENDS*, το *Web for Schools*, το *Education Multimedia* (Κυνηγός και Ξένου, 2000). Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα *TRENDS*, αφορούσε την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών από απόσταση στην εφαρμογή και αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Θα πρέπει επίσης να αναφέρουμε ότι πολλά υποέργα της *ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ* περιελάμβαναν και υλοποίησαν προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών στις νέες τεχνολογίες. Η *ΟΔΥΣΣΕΙΑ* θεωρείται το πιο ολοκληρωμένο επιμορφωτικό πρόγραμμα αναφορικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διδασκαλία με θετικές εισηγήσεις από τους καταρτιζόμενους, οι οποίοι όμως σε δείγμα 140 εκπαιδευτικών τονίζουν την ανάγκη για περισσότερα και πιο ενδεδεγμένα προγράμματα (Τζιμογιάννης, 2002).

Τέλος, την τριετία 1997-2000 υλοποιήθηκε το πρόγραμμα «Ακαδημαϊκής και Επαγγελματικής Αναβάθμισης Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης», που απευθυνόταν σε αποφοίτους Παιδαγωγικών Ακαδημιών και Σχολών Νηπιαγωγών. Στόχος του ήταν η επανεκπαίδευση τους και η «εξομοίωση» των πτυχίων τους με τα αντίστοιχα των σημερινών Πανεπιστημιακών Παιδαγωγικών Σχολών όπου και ένα μέρος αυτής της εκπαίδευσης αφορούσε και τις ΤΠΕ. Παρόμοιου τύπου επιμόρφωση παρέχεται και από τα «Διδασκαλεία» σε όλη τη χώρα. Τα κριτήρια επιλογής των εκπαιδευτικών που παρακολούθησαν τις προαναφερθείσες επιμορφωτικές προσπάθειες ήταν πολλά όπως πολλές ήταν και οι κατευθύνσεις στις οποίες αυτά εστιάστηκαν. Μερικές αφορούσαν τη χρήση του Η/Υ, άλλες εκπαιδευτικά λογισμικά ενώ άλλες την πληροφόρηση των εκπαιδευτικών. Κάποιες προσπάθειες είχαν σαν στόχο να εκμεταλλευτούν τις δυνατότητες των δικτύων και ειδικότερα του διαδικτύου (Μιχαηλίδης 2001, Μπρατίσης και Κοντάκος 1999), ενώ άλλες περιορίστηκαν απλά σε διοργάνωση ολιγοήμερων σεμιναρίων. Αν και αξιόλογες πολλές από τις επιμορφωτικές προσπάθειες, οι οποίες αναφέρθηκαν, δεν ήταν επαρκείς ώστε να καλύψουν τις ανάγκες του Έλληνα εκπαιδευτικού (Πολίτης, 2000).

Είναι σίγουρο ωστόσο, ότι ένας μεγάλος αριθμός προγραμμάτων σχετικά με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ έχει υλοποιηθεί στην χώρα μας. Η εμβέλεια τους όμως σύμφωνα με τους Vosniadou και Kollias (2001), δεν αλλάζει το γενικό συμπέρασμα ότι τα προγράμματα αυτά δεν κάλυπταν τις ανάγκες του εκπαιδευτικού προσωπικού για επιμόρφωση στο αντικείμενο αυτό (Vosniadou και Kollias, 2001). Συνεπώς μιλάμε για αποσπασματική και όχι για συστηματική με επαρκές περιεχόμενο επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ όλα αυτά τα χρόνια.

Σύμφωνα με τους Τζινόπουλο & Καραλή (2005), το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων κατανοώντας την άμεση αναγκαιότητα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ υλοποίησε δυο προγράμματα επιμόρφωσης στις Νέες Τεχνολογίες, χωρίζοντας τα σε Α και Β επίπεδο:

α) «Απόκτηση Βασικών Γνώσεων και Δεξιοτήτων στις Νέες Τεχνολογίες» ή αλλιώς Α' επιπέδου και

β) «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική-Διδακτική Διαδικασία» ή αλλιώς Επιμόρφωση Β επιπέδου.

Τα δυο αυτά επιμορφωτικά προγράμματα ως προς την αποτελεσματικότητά τους αποτελούν πηγή της παρούσας διπλωματικής εργασία και μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας για την καλύτερη τεχνολογική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

2.5 Τα επιμορφωτικά προγράμματα Α και Β επιπέδου

Σύμφωνα με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στο πλαίσιο του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και του Επιχειρησιακού Προγράμματος του ΥΠΕΠΘ για την Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση υλοποίησε τα δυο προαναφερθείσα επιμορφωτικά προγράμματα στις Νέες Τεχνολογίες, ξεκινώντας από το Α' επίπεδο δηλαδή την «Απόκτηση Βασικών Γνώσεων και Δεξιοτήτων στις Νέες Τεχνολογίες», στις αρχές του 2000-2004, όπου περίπου 70.000 εν ενεργεία εκπαιδευτικοί επιμορφώθηκαν και την επιμόρφωση του Β επιπέδου, δηλαδή τη «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική-Διδακτική Διαδικασία», που διεξήχθη σε τέσσερις τουλάχιστον επιμορφωτικές περιόδους, στο διάστημα 2009-2013, και που αφορούσε 27.500 εν ενεργεία εκπαιδευτικούς και είχε ως στόχο την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για την

παιδαγωγική αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στη διδακτική πρακτική (Τζιμόπουλος & Καραλής, 2005).

Η επιμόρφωση Α' επιπέδου, διάρκειας περίπου δυο μηνών, ήταν ουσιαστικά η πρώτη προσπάθεια επιμόρφωσης με χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και είχε ως στόχο την απόκτηση βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων στις ΤΠΕ στην εκπαίδευση και οι ενότητες που συμπεριελάμβανε προς επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς ήταν οι εξής: εισαγωγικές έννοιες της πληροφορικής, βασικά στοιχεία χρήσης προσωπικού ηλεκτρονικού υπολογιστή, τη χρήση επεξεργαστή κειμένου, υπολογιστικών φύλλων και λογισμικού παρουσίασης, καθώς και σύνδεσης και επικοινωνίας μέσω του διαδικτύου. Δικαίωμα συμμετοχής είχαν μόνο οι διορισμένοι μόνιμοι εκπαιδευτικοί των δημοσίων σχολείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, το Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό που υπηρετεί στις εκπαιδευτικές δομές Ειδικής Αγωγής, τα Διευθυντικά Στελέχη της Εκπαίδευσης καθώς και οι αναπληρωτές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών πραγματοποιήθηκε στα Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης (ΚΣΕ), σε όλη την Ελλάδα και διέθεταν τον κατάλληλο χώρο με τον απαιτούμενο δικτυακό εξοπλισμό και τα τμήματα αποτελούνταν περίπου από μια ομάδα 15 επιμορφωμένων εκπαιδευτικών με την πιστοποιημένη δυναμικότητα των κέντρων αυτών.

Η επιμόρφωση Β' επιπέδου, η οποία όπως αναφέραμε διεξήχθη σε τέσσερις χρονικές περιόδους, είχε ως αντικείμενο την επιμόρφωση 27.500 εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στη διδακτική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη. Αντικείμενο της επιμόρφωσης αυτής του Β' επιπέδου ήταν η εκμάθηση των παιδαγωγικών αρχών αξιοποίησης των ΤΠΕ, η απόκτηση δεξιοτήτων σε κάθε κλάδο εκπαιδευτικών ξεχωριστά, για την παιδαγωγική αξιοποίηση εκπαιδευτικών λογισμικών, εργαλείων γενικής χρήσης και του διαδικτύου, με έμφαση στα εργαλεία και υπηρεσίες Web 2.0 (social software), καθώς και η ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων (ΥΠΕΠΘ).

Όπως αναφέρει η εγκύκλιος του ΥΠΕΠΘ το 2009 (υπ' αριθμ. 5450/19-6-2009 απόφαση Γ.Γ. ΥΠΕΠΘ), οι στόχοι της εν λόγω επιμόρφωσης ήταν οι εξής: α) κατανόηση των προϋποθέσεων και των δυνατοτήτων παιδαγωγικής αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση για την αναβάθμιση της διδασκαλίας και της μάθησης, β) αποδοτική χρήση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι ΤΠΕ για την ενεργό συμμετοχή στη μάθηση των εκπαιδευτικών και των μαθητών, γ) πλήρη εποπτεία για το υπάρχον εκπαιδευτικό λογισμικό καθώς και τα γενικά και

ειδικά εργαλεία που μπορούν να αξιοποιήσουν στη τάξη για την ένταξη των ΤΠΕ δ) χρήση του κατάλληλου εκπαιδευτικού λογισμικού ή εργαλεία ανάλογα με την ειδικότητά τους και ε) συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας και του ρόλου της εκπαιδευτικής κοινότητας για την εφαρμογή των ΤΠΕ στην πράξη και γνώση των βασικών αρχών οργάνωσης και διαχείρισης της χρήσης αυτών στην τάξη. Η επιμόρφωση του Β' επιπέδου όπως και η επιμόρφωση Α' επιπέδου, υλοποιήθηκε στα ΚΣΕ(Κέντρα Στήριξης Επιμόρφωσης) και συμμετείχαν οι κλάδοι των Φιλολόγων, Μαθηματικών, Φυσικών, Ξενογλωσσολογίας Γαλλικής, Αγγλικής και Γερμανικής Γλώσσας, Δάσκαλοι / Νηπιαγωγοί καθώς και καθηγητές Οικονομικών Επιστημών.

2.6 Νέα επιμορφωτικά προγράμματα στις ΤΠΕ

Σήμερα η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών Α' και Β' επιπέδου συνεχίζεται με την πράξη «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη», που βασίζεται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», ΕΣΠΑ 2014-2020. Η επιμόρφωση ξεκίνησε με καθυστέρηση τριών ετών με έναρξη το Μάιο του 2017 και συνεχίζεται μέχρι και σήμερα κανονικά. Απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς όλων των κλάδων και ειδικοτήτων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και υλοποιείται σε δυο στάδια επιμόρφωσης, την Εισαγωγική και την Προχωρημένη Επιμόρφωση. Η Εισαγωγική Επιμόρφωση για την εκπαιδευτική αξιοποίηση των ΤΠΕ ή Β1 Επίπεδο ΤΠΕ που αφορά περίπου 30.000 εκπαιδευτικούς και η Προχωρημένη Επιμόρφωση για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη ή Β2 Επίπεδο ΤΠΕ που αφορά περίπου 5.000 εκπαιδευτικούς οι οποίοι έχουν πιστοποιηθεί στην επιμόρφωση Β1 Επιπέδου ΤΠΕ/Α' Επιπέδου. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν στο Β1 Επίπεδο ΤΠΕ/ Α' επίπεδο, πιστοποιούνται στις βασικές δεξιότητες ΤΠΕ με εξαίρεση τους εκπαιδευτικούς των κλάδων ΠΕ 19/ 20 και τους επιμορφωτές Α' επιπέδου.

Σύμφωνα με τη πράξη «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη», οι στόχοι της επιμόρφωσης Β1 Επιπέδου ΤΠΕ 2017 έως σήμερα Σεπτέμβριο του 2019 είναι οι εξής: οι εκπαιδευτικοί που επιμορφώνονται πρέπει να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά, τη λειτουργία και τους τρόπους αποδοτικής χρήσης των διαδραστικών συστημάτων διδασκαλίας στην εκπαιδευτική πράξη, να μπορούν να αξιοποιούν εκπαιδευτικά στην τάξη τους τις εκπαιδευτικές πλατφόρμες, να

αποκτήσουν εποπτεία για τα σύγχρονα εργαλεία γενικής χρήσης, το διαδίκτυο, να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα ασφαλούς χρήσης του, και ακόμη, να κατανοούν τις προϋποθέσεις και τις δυνατότητες αξιοποίησης των ψηφιακών τεχνολογιών στο σχολείο, για την πρόοδο και την εξέλιξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Επίσης, σύμφωνα με τη πράξη « Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη», οι στόχοι της επιμόρφωσης B2 Επιπέδου ΤΠΕ 2017 έως σήμερα Σεπτέμβριο του 2019 είναι αρκετοί και υψίστης σημασίας. Καταρχήν, οι εκπαιδευτικοί που επιμορφώνονται πρέπει να κατανοήσουν τις εκπαιδευτικές δυνατότητες, που δίνουν τα νέα ψηφιακά περιβάλλοντα στο Διαδίκτυο όπως το Web 2.0, καθώς και να τις ενσωματώσουν με κριτικό τρόπο στην καθημερινή τους εκπαιδευτική πρακτική συνδυάζοντας συγχρόνως τα μέσα που έχει ήδη προωθήσει το Υπουργείο Παιδείας όπως είναι το φωτόδεντρο. Επιπρόσθετα, να κατανοήσουν τις αρχές σχεδιασμού μιας εκπαιδευτικής δραστηριότητας όπως τα εκπαιδευτικά σενάρια που θεωρείται η περιγραφή μιας διδασκαλίας με εστιασμένο γνωστικό αντικείμενο, συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους, διδακτικές αρχές και πρακτικές ώστε να την εντάξουν στη διδασκαλία και να αξιοποιήσουν δημιουργικά τα κατάλληλα για την ειδικότητά τους εκπαιδευτικά λογισμικά καθώς να είναι σε θέση να αναδιοργανώσουν τη σχολική τους τάξη, με σκοπό οι διδασκαλίες τους να συμπορεύονται με τις σύγχρονες διδακτικές απαιτήσεις και τις νέες ψηφιακές τεχνολογίες. Στην επιμόρφωση B2 Επιπέδου ΤΠΕ 2017 έως σήμερα τέλη του 2018, το πρόγραμμα επιμόρφωσης διαρκεί συνολικά 42 διδακτικές ώρες εκτός σχολικού ωραρίου και οι επιμορφωμένοι εκπονούν έναν αριθμό δραστηριοτήτων και εργασιών ,εφαρμογές στην τάξη με εκπαιδευτικά λογισμικά όπως *moodle, e-class, hot-potatoes*.

Τέλος, ο πρώτιστος στόχος και των δυο προγραμμάτων επιμόρφωσης B1 και B2 Επιπέδου ΤΠΕ, είναι ο περαιτέρω εμπλουτισμός γνώσεων των εκπαιδευτικών για την καλύτερη αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη. Θα συνεχίσουμε, στο τρίτο μέρος της εργασίας μας μελετώντας τις ΤΠΕ στην ελληνική και ξένη βιβλιογραφία αναφερόμενοι σε έρευνες που έχουν υλοποιηθεί στον ελληνικό χώρο για την επίδραση των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ στη διδακτική πράξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : Οι ΤΠΕ στον ελλαδικό χώρο

3.1 Έρευνες για την επίδραση των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ στη διδακτική πράξη

Στο προηγούμενο κεφάλαιο, καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι μια συνεχής οργανωμένη και επαναλαμβανόμενη διαδικασία, η οποία έχει ως στόχο την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού και την τεχνολογική του ετοιμότητα. Συνεπώς, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών παίζει καθοριστικό ρόλο στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πράξη.

Την τελευταία δεκαετία, βλέπουμε έντονο το ενδιαφέρον στη χώρα μας, από την εκπαιδευτική κοινότητα για τη συμβολή της επιμόρφωσης στις ΤΠΕ στη διδακτική των εκπαιδευτικών. Ένας μεγάλος αριθμός εισηγήσεων σε συνεδρία, διπλωματικών ερευνών σε μεταπτυχιακά προγράμματα έχουν ασχοληθεί και συνεχίζουν να ασχολούνται ερευνητικά με την επιμόρφωση και την αξιοποίηση των ΤΠΕ. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, γίνεται λόγος για ανασταλτικούς παράγοντες που αποτρέπουν τους εκπαιδευτικούς να αξιοποιήσουν τις αποκτηθείσες γνώσεις στην τάξη. Σύμφωνα με την Τραψιώτη (2010) όσο και με τον Καραμπίνη (2012) το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών θεωρείται ανασταλτικός παράγοντας καθώς δεν διευκολύνει ή δεν επιτρέπει τη χρήση των ΤΠΕ στην τάξη, ως διδακτικό εργαλείο. Οι Τζιμογιάννης και Κόμης (2004) αναφέρουν επιπροσθέτως το φόβο και την ανασφάλεια των επιμορφωμένων να εντάξουν τις νέες τεχνολογίες στη διδακτική τους πρακτική τονίζοντας την ελλιπή υλικοτεχνική υποδομή. Η επισκόπηση της σχέσης των εκπαιδευτικών με τις ΤΠΕ αναδεικνύει και τις στάσεις στη χρήση των νέων τεχνολογιών στο σχολείο. Επιπλέον, βρίσκουμε πλήθος ερευνών που έχουν μελετήσει την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη μετά την παρακολούθηση της επιμόρφωσης των προγραμμάτων Α' και Β' επιπέδου. Σύμφωνα με την έρευνα των Σέργη και Κουτρομάνου (2013) η οποία εξέτασε 272 εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Αττικής για την επίδραση που είχε η επιμόρφωση Α' και Β' επιπέδου στις ΤΠΕ, είχε σαν αποτέλεσμα την θετική αξιολόγηση της επίδρασης της επιμόρφωσης από τους εκπαιδευτικούς. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα έδειξε ότι όσοι παρακολούθησαν και την Α και τη Β επιπέδου επιμόρφωση, δήλωσαν πιο θετικές στάσεις, πιο υψηλές δεξιότητες και γνώσεις στη χρήση των ΤΠΕ τόσο για προσωπικούς όσο και για διδακτικούς σκοπούς. Επιπλέον,

σύμφωνα με την έρευνα του Τσούλη (2012) που διεξήχθη σε 162 πιστοποιημένους εκπαιδευτικούς Α' και Β' επιπέδου στις ΤΠΕ, ως προς το βαθμό και τρόπο ενσωμάτωσης των ΤΠΕ μετά την επιμόρφωση ανά φύλο, τα αποτελέσματα έδειξαν μεγάλη συχνότητα χρήσης των ΤΠΕ από πιστοποιημένους εκπαιδευτικούς του Β' επιπέδου, καθώς και συχνότερη χρήση από τους άνδρες εκπαιδευτικούς σε σχέση με τις γυναίκες .

Μια άλλη ενδιαφέρουσα έρευνα με μεγάλο δείγμα εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (1165 εκπαιδευτικοί), είναι αυτή που πραγματοποιήθηκε από τους Παπανικολάου και Τζιμογιάννης (2005) και αποτελεί μια αποτίμηση της υλοποίησης του έργου της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ, στο νομό Ιωαννίνων. Σύμφωνα με τα αποτελέσματά της, υπάρχει θετική αξιολόγηση από τους εκπαιδευτικούς τόσο προς το πρόγραμμα όσο και ως προς τη διδακτική μεθοδολογία των εισηγητών. Επίσης, σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τους Τζιμόπουλος και Καραλής (2005) σε 228 υπηρετούντες εκπαιδευτικούς στο νομό Κυκλάδων για τα αποτελέσματα της εισαγωγικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στις ΤΠΕ, διαπίστωσαν ότι τόσο οι επιμορφωτές όσο και οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν έμειναν ικανοποιημένοι από τη συμμετοχή τους στα επιμορφωτικά προγράμματα και πρόθυμοι αναφορικά με την περαιτέρω αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη.

Συμπερασματικά, μελετώντας τις προαναφερθέντες έρευνες, παρατηρούμε ότι έχουν γίνει αρκετές μελέτες σε διάφορους νομούς της Ελλάδος, με συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πιστοποιημένους στην επιμόρφωση του Α' είτε του Β' επιπέδου διάφορων ειδικοτήτων. Τα αποτελέσματα των ερευνών ως προς την επίδραση της επιμόρφωσης στην αξιοποίηση των ΤΠΕ είναι θετικά με την πλειοψηφία των επιμορφωμένων εκπαιδευτικών να χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο τις ΤΠΕ στην τάξη τους. Η εφαρμογή των επιμορφωτικών προγραμμάτων, λοιπόν, και η δυνατότητα παρακολούθησης από το σύνολο των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μόνιμων και αναπληρωτών, τόσο της Αττικής όσο και της περιφέρειας, με φορέα το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, κρίνεται απαραίτητη για την περαιτέρω ένταξη και αξιοποίηση των ΤΠΕ από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Παρακάτω, θα εστιάσουμε σε έρευνες στον Ελλαδικό χώρο και σε μια βιβλιογραφική ανασκόπηση στη σχέση των εκπαιδευτικών με τις ΤΠΕ.

3.2 Βιβλιογραφική ανασκόπηση αναφορικά με τη σχέση των εκπαιδευτικών με τις ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ, είναι αλήθεια ότι έχουν γενικά αποτελέσει αντικείμενο πολλών ερευνών χωρίς ωστόσο να έχει προσανατολιστεί επαρκώς η έρευνα στο βαθμό επιρροής του εκπαιδευτή και της διδασκαλίας του. Η σχέση του εκπαιδευτικού με τις ΤΠΕ είναι άμεση καθώς ο ίδιος οφείλει να μεταλαμπαδεύσει τη γνώση στους μαθητές.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση στην πλειοψηφία των ελληνικών ερευνών, υπάρχει ως κοινό σημείο αναφοράς η παραδοχή πως η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι στοιχείο εκ των ουκ άνευ για το λεγόμενο *Νέο Σχολείο* και πως η επιτυχία της προϋποθέτει την διερεύνηση και την αναδιαμόρφωση των πεποιθήσεων και των πρακτικών των εκπαιδευτικών αναφορικά με τη διαδικασία μάθησης και το ρόλο που διαδραματίζουν σε αυτή (Καλλογιαννάκης & Παπαδάκης 2007). Επιπλέον, οι επιμορφωμένοι στις ΤΠΕ εκπαιδευτικοί, θεωρούνται υπεύθυνοι για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία και ο ρόλος τους είναι αδιαμφισβήτητος όπως και το γεγονός πως η χρήση των ΤΠΕ συνιστά και αυτό με τη σειρά του αναπόσπαστο στοιχείο της διδασκαλίας.

Με την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία διαγράφεται η δυνατότητα καθώς και η αναγκαιότητα αλλαγής του ρόλου του εκπαιδευτικού. Καθώς το ζήτημα είναι σημαντικό θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας τις ακόλουθες διαπιστώσεις :

- Σύμφωνα με τους Makrakis & Kostoulas- Makrakis,(2005), η διερεύνηση του χάσματος μεταξύ των σχολικών αναλυτικών προγραμμάτων και της ζωής εκτός σχολείου αυξάνεται.
- Σύμφωνα με τον Κόμη (2004), επικρατεί η αντίληψη, κυρίως μεταξύ αυτών που ασκούν εκπαιδευτική πολιτική, ότι οι νέες τεχνολογίες ανεξαρτήτως παιδαγωγικού και κοινωνικο-πολιτισμικού πλαισίου οδηγούν σε θετικά μαθησιακά αποτελέσματα.
- Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται περισσότερο σύμφωνα με τους Makrakis & Kostoulas- Makrakis (2005), στο να εμπεδωθούν οι γνώσεις και να αποκτηθούν δεξιότητες

και λιγότερο ως εργαλεία κριτικής και στοχαστικής πραγμάτευσης κοινωνικών και πολιτισμικών θεμάτων.

Όπως καταλαβαίνουμε, ο εκπαιδευτικός έχει άμεση και αναγκαία για την εκπαιδευτική διαδικασία σχέση με τις ΤΠΕ, καθώς μέσω της ενεργής συμμετοχής του στη μαθησιακή διδασκαλία μετατρέπεται σε ενεργό μεταδότη γνώσεων και σε έναν κριτικό στοχαστή. Σύμφωνα με τους Ράπτης και Ράπτης (1999), οι απελευθερωτικές δυνατότητες των ΤΠΕ, δεν θεωρούνται αυτονόητες, και δεν πραγματώνονται μηχανικά και ανώδυνα, αλλά προϋποθέτουν αλλαγές νοοτροπιών και πρακτικών όλων αυτών που συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς και αλλαγές στις συνθήκες του ευρύτερου κοινωνικο-πολιτισμικού πλαισίου. Η εκπαιδευτική διαδικασία με την έννοια αυτή είναι διαλεκτική, συνεργατική, επικοινωνιακή, βιωματική και πραξιακή. Συνεπώς, η κατανόηση του ρόλου του εκπαιδευτικού και της χρήσης των ΤΠΕ καθώς και η αλλαγή των στάσεων, που εγκλωβίζουν τη μάθηση σε παραδοσιακές μεθόδους είναι αναγκαίο να αλλάξουν και να εξελιχτούν με τις νέες ανάγκες της σύγχρονης ζωής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Μεθοδολογία Έρευνας

4.1 Εισαγωγή

Το δεύτερο μέρος της παρούσας διπλωματικής εργασίας, απαρτίζεται από το μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας, την ανάλυση και την παρουσίαση των αποτελεσμάτων. Προσδιορίζεται στη συνέχεια η μέθοδος που ακολουθήθηκε, το εργαλείο συλλογής για τη συγκέντρωση των δεδομένων και γίνεται η παράθεση των ερευνητικών ενεργειών, οι οποίες εξασφάλισαν την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των διαδικασιών και των μεθόδων.

Η μεθοδολογία της έρευνας αποτελεί για τον ερευνητή τη βάση ανάπτυξης του συνόλου της δουλειάς του. Συγκεκριμένα, αρχικά ορίζεται ένα πεδίο μελέτης, το οποίο εκφράζεται μέσα από συγκεκριμένους σκοπούς και στόχους, που πρέπει να αξιολογηθούν και να διαπιστωθεί η ακρίβεια και η εγκυρότητά τους, με τρόπο που να καθίσταται αναγκαία η ανάπτυξη ενός συγκεκριμένου μεθοδολογικού πλαισίου, το οποίο θέτει τα βήματα της έρευνας, ώστε μέσα από αυτά ο ερευνητής να καταλήξει στο κατά πόσο το σκεπτικό τους είναι σωστό.(Eco, 2001). Η μεθοδολογία της έρευνας εστιάζει στην ανάπτυξη της κατάλληλης ερευνητικής επιλογής, ποσοτική έρευνα στην εξεταζόμενη περίπτωση, προκειμένου μέσα από αυτή ο ερευνητής να εξασφαλίσει ουσιαστικά συμπεράσματα σε σχέση με τα βασικά ερωτήματα της μελέτης του.

4.2 Εργαλείο συλλογής δεδομένων

Στην παρούσα διπλωματική εργασία το εργαλείο συλλογής δεδομένων είναι το ερωτηματολόγιο, το οποίο αποτελεί ένα εύχρηστο μέσο συλλογής πληροφοριών, εύκολο στην ανάλυση και στη διεξαγωγή συμπερασμάτων, ενώ σε αντίθεση με τις συνεντεύξεις δεν απαιτεί πολύ χρόνο η συμπλήρωσή του. Έτσι, χρησιμοποιήθηκε ένα ηλεκτρονικό δομημένο ερωτηματολόγιο με κλειστές απαντήσεις, το οποίο κατασκευάστηκε στην ελεύθερη διατιθέμενη υπηρεσία *Google Docs* και αναρτήθηκε στο διαδίκτυο.

Με τη χρήση ερωτηματολογίων συγκεντρώνονται στοιχεία με βάση τις απαντήσεις, οι οποίες δίνονται στους ερωτώμενους. Το περιεχόμενο του ερωτηματολογίου σχεδιάστηκε βάσει των κανόνων σύνταξης ερωτηματολογίων, όπως διατυπώθηκαν από τους Τζωρτζάκης & Τζωρτζάκη (2002) και είναι οι εξής:

- Το ερωτηματολόγιο θα πρέπει να είναι σχετικά μικρό για να μην κουράζεται ο ερωτώμενος.
 - Να μη δημιουργεί δυσκολίες στην απάντηση από τον ερωτώμενο, αλλά να περιέχει ερωτήσεις σαφείς, κατανοητές και στα πλαίσια των γνώσεων του.
 - Να υπάρχει αλληλεξάρτηση και λογική σειρά των ερωτήσεων.
 - Να μην υπάρχουν ερωτήσεις, οι οποίες εκθέτουν τον ερωτώμενο.
 - Σε κάθε ερώτηση, η απάντηση να δίνει στον ερευνητή ένα μόνο στοιχείο.
- Τέλος, οι ερωτήσεις να μην υπαγορεύουν την απάντηση, έτσι ώστε ο ερωτώμενος να έχει την δυνατότητα να απαντήσει με βάσει τις δικές του απόψεις.

Το αρχικό μέρος του ερωτηματολογίου μας περιελάμβανε τη δήλωση σχετικά με το σκοπό του ερωτηματολογίου, το χρόνο συμπλήρωσής του καθώς και την πολιτική σχετικά με τη χρήση των στοιχείων που θα συλλεχθούν (Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ). Στο κυρίως μέρος που ακολούθησε, αποτελούνταν από δυο μέρη(αναλύονται παρακάτω) και περιλαμβάνονται συνολικά 17 ερωτήματα. Το πρώτο μέρος, είχε ως σκοπό τη συλλογή δημογραφικών στοιχείων (όπως το φύλο, την ειδικότητα εκπαίδευσης, την εκπαιδευτική προϋπηρεσία καθώς και το αν είναι κάτοχοι άλλου τίτλου πέρα του βασικού. Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου, «Η ένταξη των ΤΠΕ στην τάξη», υπάρχουν ερωτήσεις κλειστού τύπου που απαιτούν απάντηση στην τακτική πεντάβαθμη κλίμακα τύπου Likert (1. Καθόλου, 2. Ελάχιστα, 3. Πολύ, 4. Πάρα πολύ, 5. Αρκετά) και αφορούν ερωτήσεις σχετικά με το επίπεδο επιμόρφωσης που έχουν οι επιμορφωμένοι, τους λόγους συμμετοχής τους, τα ηλεκτρονικά εργαλεία που υπάρχουν στις τάξεις όπως Η/Υ, προτζέκτορας, διαδραστικός πίνακας, τη συχνότητα χρήσης τους αλλά και ερωτήσεις σχετικά με ο αν έχει βελτιωθεί η εκπαιδευτική πράξη και η κριτική ικανότητα των μαθητών τους από την χρήση των ΤΠΕ.

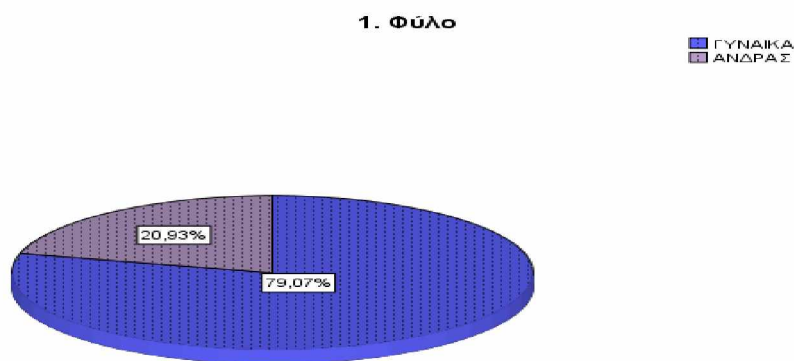
Τέλος, είναι αλήθεια ότι η χρήση των ερωτήσεων κλειστού τύπου βοηθά την εξοικονόμηση χρόνου για την ανταπόκριση των αναμορφούμενων σε αυτήν και στη υλοποίηση της εμπειρικής έρευνας. Ο συγκεκριμένος τύπος ερωτήσεων μπορεί εύκολα να απαντηθεί εξασφαλίζοντας και μια σχετική ανωνυμία ενώ συγχρόνως μπορεί να προσφέρει αξιοποιήσιμες πληροφορίες για όσα διερευνώνται βασισμένος στη στατιστική ανάλυση.

4.3 Το δείγμα

Η ιδέα του «δείγματος» συνδέεται άμεσα με την ιδέα του πληθυσμού. Ο υπό διερεύνηση πληθυσμός μας καθοδηγεί συνήθως και στη μέθοδο επιλογής του δείγματος. Όταν ο «πληθυσμός» δεν είναι σχετικά μεγάλος, η τυχαία κλήρωση αποτελεί και τον πιο ενδεδειγμένο τρόπο επιλογής του δείγματος (Robson, 2007).

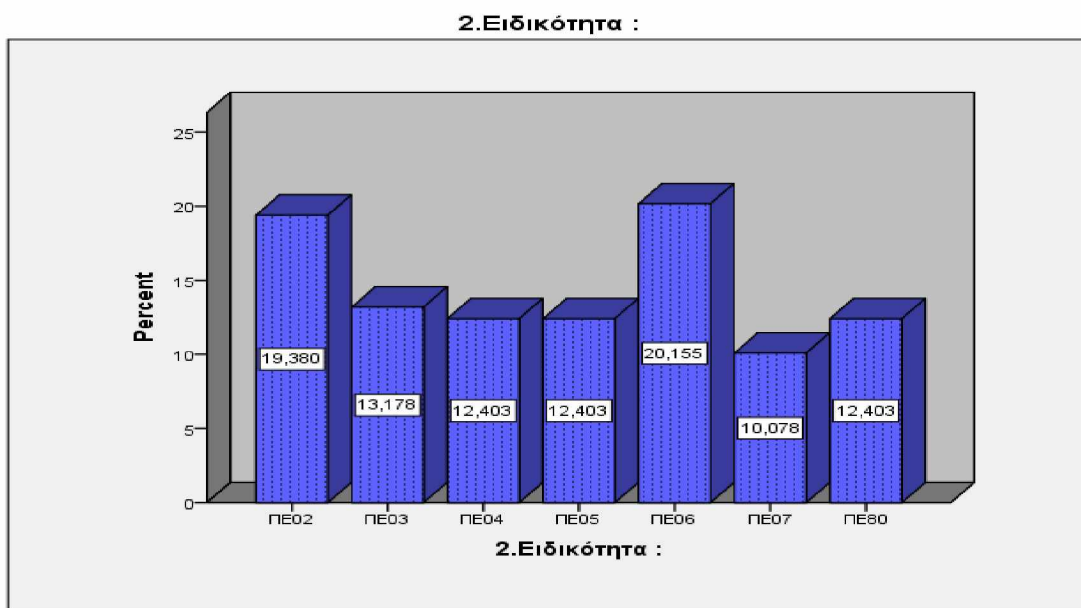
Στην παρούσα έρευνα, ο πληθυσμός προς μελέτη είναι οι εν ενεργεία εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των κλάδων ΠΕ02 φιλολόγων, ΠΕ03 μαθηματικών, ΠΕ04 φυσικών, ΠΕ05 γαλλικής γλώσσας, ΠΕ06 αγγλικής γλώσσας, ΠΕ07 γερμανικής γλώσσας και ΠΕ80 οικονομολόγων, που έχουν συμμετάσχει είτε στην επιμόρφωση Α' επιπέδου είτε στην επιμόρφωση Β' επιπέδου. Οι συγκεκριμένες ειδικότητες στην πλειοψηφία τους παρακολουθούν την επιμόρφωση Α' και Β' Επιπέδου και αυτός ήταν ένας λόγος που διαλέξαμε αυτές τις ειδικότητες. Από αυτούς, το δείγμα μας αποτέλεσαν συνολικά 129 εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε γυμνάσια και λύκεια του νομού Φθιώτιδας και ήταν πρόθυμοι και διαθέσιμοι προς μελέτη. Παρακάτω, δίνονται ορισμένα περιγραφικά στατιστικά για το δείγμα.

Οι συμμετέχοντες, όπως προαναφέρθηκε, ήταν 129 εν ενεργεία εκπαιδευτικοί εκ των οποίων 102 ήταν γυναίκες και 27 άνδρες ποσοστό που ανέρχεται στο 79,07% για τις γυναίκες και στο 20,93% για τους άνδρες. Οι γυναίκες ήταν πιο πρόθυμες να συμμετάσχουν στην έρευνά μας και για αυτό το λόγο είχαμε αυτή τη μεγάλη απόκλιση ανάμεσα στα δυο φύλα.

Γράφημα 1: Κατανομή των δύο φύλων στο δείγμα

Ως προς την ειδικότητα εκπαίδευσης των ατόμων του δείγματος, από τους 129 εκπαιδευτικούς, οι 25 ανήκουν στον κλάδο των φιλολόγων, 17 στον κλάδο των μαθηματικών, 16 στον κλάδο των φυσικών, 16 στον κλάδο της γαλλικής γλώσσας, 26 στον κλάδο της αγγλικής γλώσσας., 13 στον κλάδο της γερμανικής γλώσσας και 16 στον κλάδο των οικονομολόγων, ποσοστό που ανέρχεται αντίστοιχα στο 19,38% για τους ΠΕ02, 20,15% για τους ΠΕ06, 13,17% για τους ΠΕ03, 10,07% για τους ΠΕ07 και 12,4% αντίστοιχως για τις ειδικότητες ΠΕ04, ΠΕ05 και ΠΕ80.

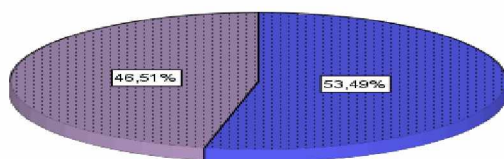

Γράφημα 2: Κατανομή Ειδικότητας εκπαίδευσης του δείγματος

Ως προς την επιπλέον εκπαίδευση, στο σχήμα που ακολουθεί δίνονται οι συχνότητες των επιπλέον τίτλων εκπαίδευσης που έχουν λάβει οι εκπαιδευτικοί του δείγματος. Συγκεκριμένα οι 69 εκπαιδευτικοί από τους 129 συνολικά, είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Τίτλου, ποσοστό 53,49% έναντι 46,51% που δεν είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Τίτλου. Κάτοχοι Διδακτορικού Τίτλου είναι μόνο το 5,43% δηλαδή μόλις 7 εκπαιδευτικοί από τους 129. Επιπλέον μόλις το 7,75% δηλαδή οι 10 εν ενεργεία εκπαιδευτικοί του δείγματός μας από τους 129 είναι κάτοχοι β' Πτυχίου ΑΕΙ ή ΤΕΙ.

Κάτοχοι Μεταπτυχιακού Τίτλου

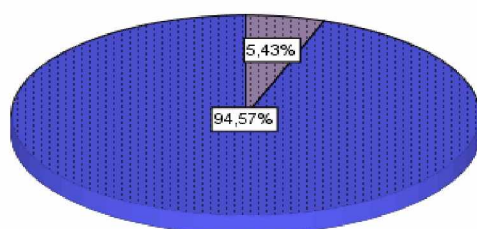
■ ΝΑΙ
■ ΟΧΙ

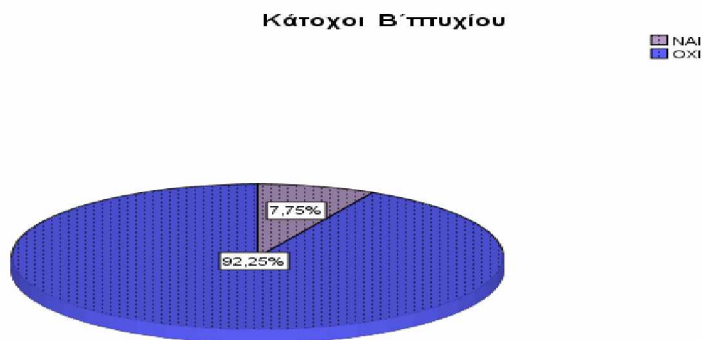
Γράφημα 3: Κάτοχοι Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών εκπαιδευτικών του δείγματος

Κάτοχοι Διδακτορικού τίτλου

■ ΝΑΙ
■ ΟΧΙ

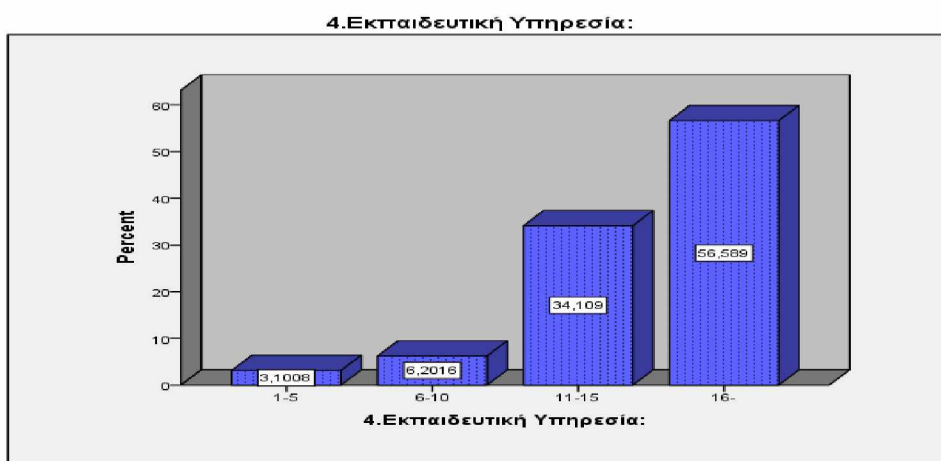

Γράφημα 4: Κάτοχοι Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών εκπαιδευτικών του δείγματος

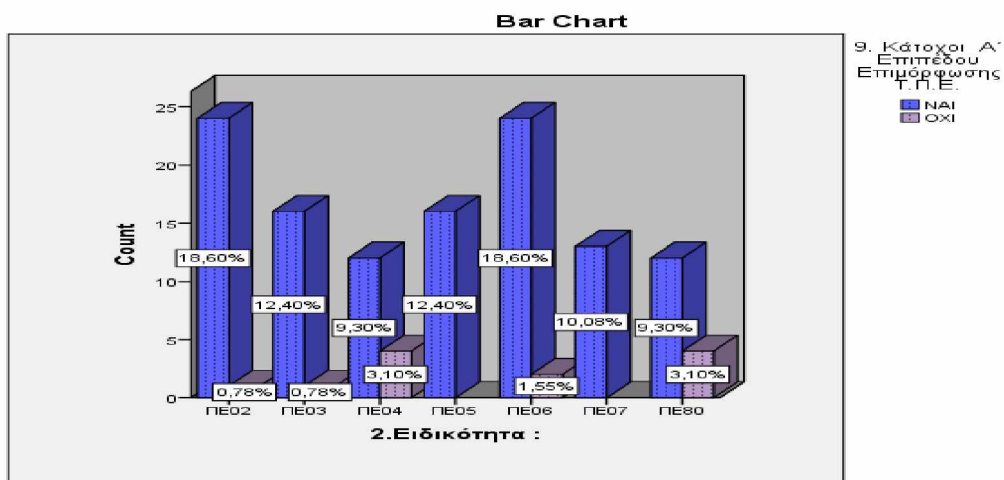
Γράφημα 5: Κάτοχοι Β΄ πτυχίου εκπαιδευτικών του δείγματος

Ως προς την εκπαιδευτική προϋπηρεσία, 1-5 έτη προϋπηρεσίας έχει το 3,10%, δηλαδή 4 εκπαιδευτικοί 6,20% έχει 6-10 έτη προϋπηρεσίες, δηλαδή 8 εκπαιδευτικοί 34,10% δηλαδή 44 εκπαιδευτικοί έχουν 11-15 έτη προϋπηρεσίας ενώ το 56,58% δηλαδή οι 73 εν ενεργεία εκπαιδευτικοί του δείγματος έχουν προϋπηρεσία 16 τουλάχιστον έτη ποσοστό που αναπαριστάται στο παρακάτω γράφημα.

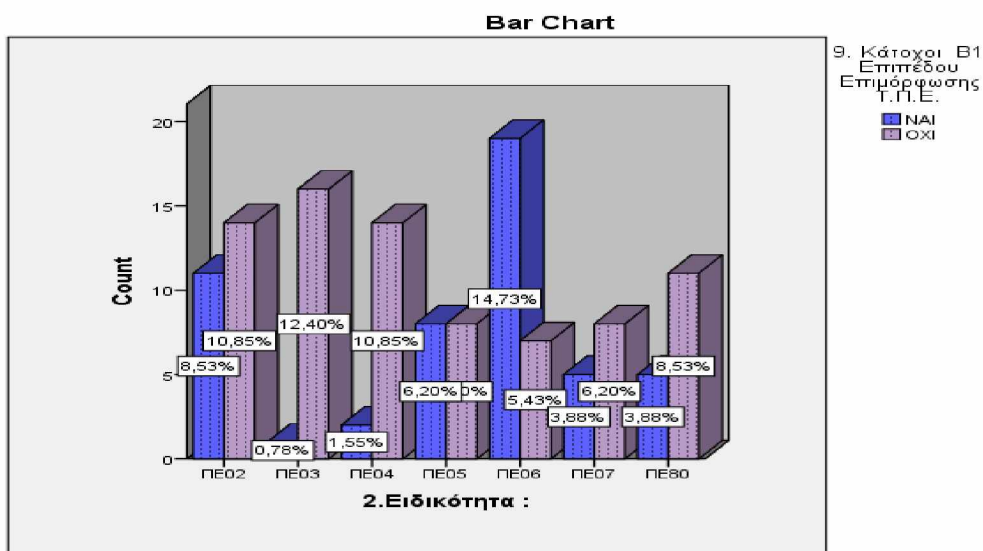

Γράφημα 6: Έτη εκπαιδευτικής προϋπηρεσίας του δείγματος των εκπαιδευτικών

Αναφορικά με το επίπεδο επιμόρφωσης που έχουν λάβει οι εκπαιδευτικοί του δείγματος, η πλειοψηφία έχει λάβει επιμόρφωση Α' επιπέδου και κυρίως οι ειδικότητες ΠΕ02 και ΠΕ06, ενώ ελάχιστο ποσοστό έχει λάβει επιμόρφωση Β' επιπέδου και κυρίως η ειδικότητα ΠΕ06. Βάσει των ποσοστών που συγκεντρώσαμε ως προς το επίπεδο επιμόρφωσης, το ποσοστό παρακολούθησης Α' επιπέδου είναι μεγαλύτερο από το ποσοστό παρακολούθησης επιμόρφωσης Β' επιπέδου. Επιπλέον, πρέπει να αναφέρουμε ότι το επίπεδο επιμόρφωσης ως μεταβλητή είναι μια καίρια μεταβλητή για την έρευνά μας.

Γράφημα 7: Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης

Γράφημα 8: Κάτοχοι Β' Επιπέδου Επιμόρφωσης

Το δείγμα ωστόσο δεν είναι πλήρως αντιπροσωπευτικό, καθώς επικεντρώνεται σε μια περιφέρεια. Συνεπώς είναι αδύνατο να γίνουν γενικεύσεις των αποτελεσμάτων που να αφορούν όλο τον πληθυσμό των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών. Όμως θα μπορούσαμε να πούμε ότι έχει δοθεί μια σαφή εικόνα για τους εκπαιδευτικούς του συγκεκριμένου νομού.

4.4 Ερευνητική Διαδικασία

Είναι σημαντικό στο σημείο αυτό να αναφέρουμε ότι μέσω των ποσοτικών ερευνητικών μεθόδων μαθαίνουμε το «τι συμβαίνει» ενώ στις ποιοτικές το «γιατί συμβαίνει». Οι ποσοτικές μέθοδοι, όπως αυτή εδώ, παρατηρούν και εξετάζουν τα επιμέρους στοιχεία ενός φαινομένου εστιάζοντας κυρίως στην ανάλυση και διαρκούν πιο λίγο σε χρόνο από τις ποιοτικές που εστιάζουν στην κατανόηση του νοήματος της εμπειρίας ενός ατόμου σε ένα συγκεκριμένο περιβάλλον.

Στην παρούσα ερευνητική διαδικασία με σκοπό τη συγκέντρωση των δεδομένων για την εκπόνηση της έρευνας μας, αρχικό βήμα αποτέλεσε η συλλογή του δείγματος, δηλαδή η επιλογή των ενήλικων επιμορφούμενων εκπαιδευτικών. Επιλέξαμε συμμετέχοντες από διάφορες ειδικότητες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πρόθυμους και διαθέσιμους προς μελέτη. Πιο συγκεκριμένα, σε πρώτη φάση έγινε η ηλεκτρονική διανομή του ερωτηματολογίου μέσω διαδικτύου σε εκπαιδευτικούς που υπηρετούν σε Γυμνάσια και Λύκεια του νομού Φθιώτιδας και έχουν ήδη παρακολουθήσει είτε το Α' είτε το Β' επίπεδο επιμόρφωσης. Το δείγμα αποτέλεσαν τελικά 129 εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του νομού μας και έχουν ολοκληρώσει την επιμόρφωση Α' ή Β' επιπέδου. Στη συνέχεια, συλλέξαμε και καταχωρήσαμε όλα τα δεδομένα και μετά ακολούθησε η στατιστική τους ανάλυση καθώς και τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν κατά την έρευνα. Για την καλύτερη διερεύνηση των παραπάνω στόχων θέτουμε τα εξής ερευνητικά ερωτήματα που καλούμαστε να απαντήσουμε διαμέσω της διεξαχθείσας αυτής έρευνας :

- Υπάρχει επίδραση της επιμόρφωσης Α' επιπέδου στον βαθμό αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη;
- Υπάρχει επίδραση της επιμόρφωσης Β' επιπέδου στον βαθμό αξιοποίησης των ΤΠΕ στην διδακτική πράξη;
- Υπάρχει επίδραση ανάμεσα στο επίπεδο επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και στον τρόπο ένταξης των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη;

- Ποιες είναι οι στάσεις των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως προς την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη μετά την επιμόρφωσή τους;
- Πώς επιδρά το επίπεδο επιμόρφωσης στην τεχνολογική ετοιμότητα των εκπαιδευτικών;
- Πώς σχετίζεται αυτή η τεχνολογική ετοιμότητα των εκπαιδευτικών με την αξιοποίηση των ΤΠΕ;

Παρακάτω, ακολουθούν τα αποτελέσματα από την στατιστική ανάλυση, η συζήτησή τους καθώς και τα συμπεράσματα από τα ευρήματα της έρευνας.

4.5 Έλεγχος της εγκυρότητα και αξιοπιστία της έρευνας

Η έρευνα είναι έγκυρη όταν είναι κοντά στην πραγματικότητα, όταν οι ισχυρισμοί της είναι αληθείς και η ορθότητά τους τεκμηριώνονται (Bird, M., Hammersley, M., Gomm, R., & Woods, P., 1999). Η εξασφάλιση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας αποτελούν κρίσιμους παράγοντες στην ερευνητική διαδικασία.

Η εγκυρότητα είναι σημαντικός παράγοντας για την ύπαρξη μιας αποτελεσματικής έρευνας, διαφορετικά η ερευνητική μελέτη δεν είναι έγκυρη και δεν έχει καμία απολύτως αξία. Ο παράγοντας της εγκυρότητας συνίσταται στο βαθμό αντιστοίχισης του σκοπού και των ερωτημάτων με τα αποτελέσματα της ερευνητικής διαδικασίας. Συγχρόνως, η αξιοπιστία είναι ουσιαστικά συνώνυμο της συνέπειας και της δυνατότητας αναπαραγωγής σε βάθος χρόνου, σε ερευνητικά εργαλεία και σε ομάδες απαντούντων (Cohen, Manion & Morisson, 2008).

Όσον αφορά τη δική μας εμπειρική έρευνα που διεξήχθη στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας, έγινε μια προσπάθεια να καλυφθεί ο έλεγχος των δυο προαναφερθέντων παραγόντων, όσο το δυνατόν πληρέστερα. Κατά αυτόν τον τρόπο επιλέξαμε την ποσοτική μέθοδο όπως έχουμε ήδη προαναφέρει, κρίνοντας ότι η εν λόγω μεθοδολογία ήταν η καταλληλότερη βάσει του κυρίαρχου σκοπού της έρευνας και των επιμέρους ερευνητικών ερωτημάτων. Στο ερωτηματολόγιο μας, χρησιμοποιήσαμε σε αρκετά ερωτήματα την κλίμακα Likert, παρουσιάζοντας την τάση την οποία δίνει ο καθένας στη διαβάθμιση.

Επιπλέον, στην έρευνά μας έγινε προσπάθεια να τηρηθούν οι κανόνες δεοντολογίας της έρευνας στην πράξη όπως έχουν καταγραφεί και από τους (Cohen, 2007) και είναι οι ακόλουθοι :

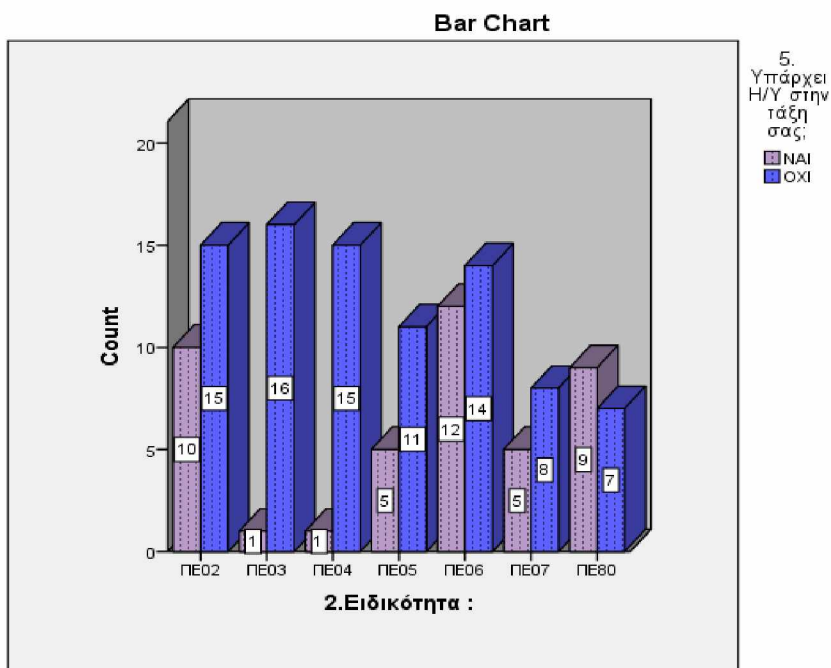
1. Σεβασμός των συμμετεχόντων στην ερευνητική διαδικασία.
2. Συγκατάθεση όλων των αρμοδίων για τη διεξαγωγή της έρευνας.
3. Τήρηση εχεμύθειας.
4. Εντιμότητα από την πλευρά του ερευνητή όσον αφορά τους σκοπούς και την διεξαγωγή της έρευνας.
5. Αποδοχή ότι οι επιμορφωμένοι απάντησαν με ειλικρίνεια και υπευθυνότητα, ως μορφωμένα άτομα, τα οποία έχουν κατακτήσει την ενηλικιότητα και συμμετέχουν σε μια ανώνυμη έρευνα.
6. Επίσης ότι δεν μπερδεύτηκαν με τις αντιστοιχίσεις του ερωτηματολογίου.

Επομένως, σύμφωνα με τον προαναφερθείσα σκοπό και τα ερευνητικά ερωτήματα, η έρευνα κρίθηκε υλοποιήσιμη.

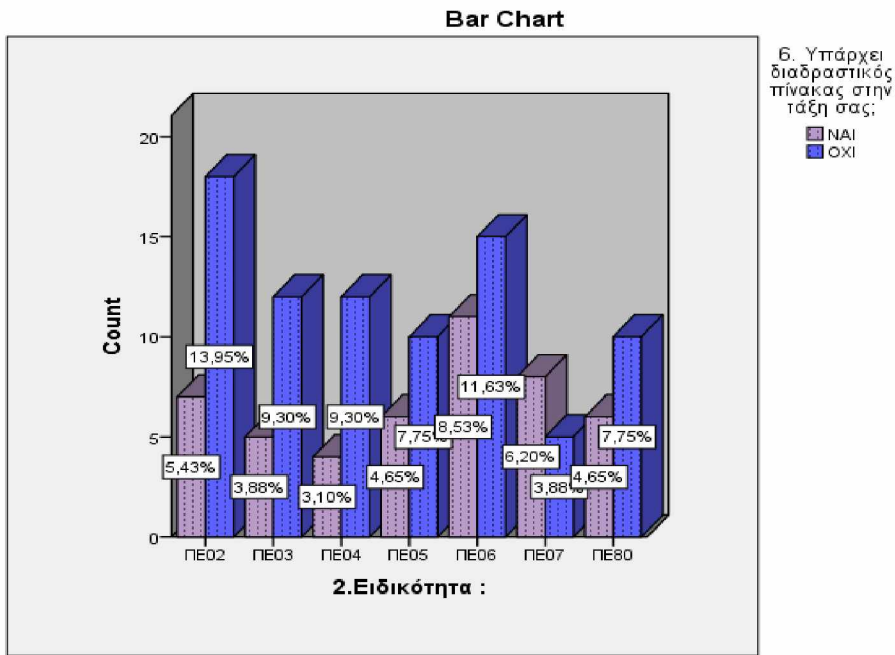
Τέλος, κατά την διάρκεια της έρευνας παρουσιάστηκε η δυσκολία συλλογής του δείγματος. Χρειάστηκε αρκετές φορές να ανεβάσουμε το ερωτηματολόγιο μας στο διαδίκτυο και να επιμείνουμε, για να μαζέψουμε το αντιπροσωπευτικό δείγμα των 129 εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Φθιώτιδας. Ωστόσο, η δυσκολία αυτή δεν επηρέασε αρνητικά τη διεξαγωγή της έρευνας, στόχος της οποίας ήταν να αναδειχθούν ικανοποιητικά, προσδιορισμένα ερευνητικά στοιχεία σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Στο επόμενο κεφάλαιο θα προχωρήσουμε στα αποτελέσματα της έρευνας σύμφωνα με τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου.

Αποτελέσματα έρευνας

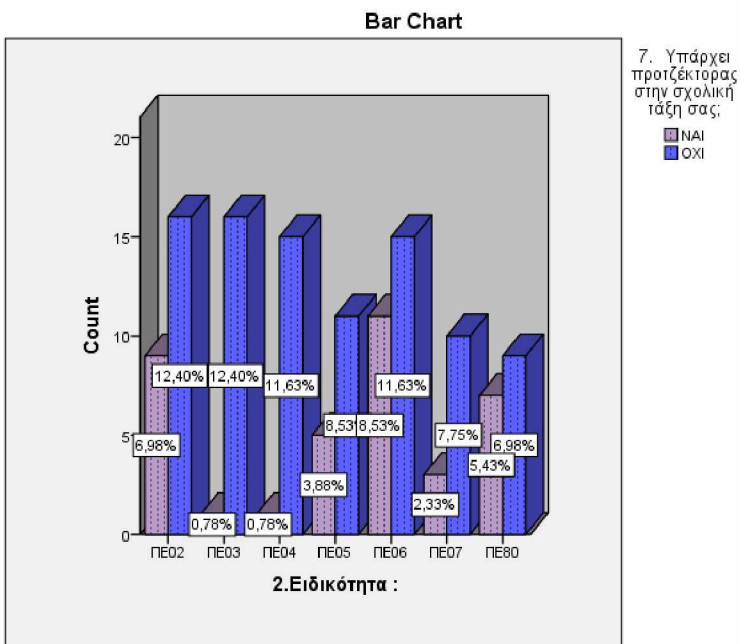
Η στατιστική ανάλυση και η επεξεργασία των δεδομένων της παρούσας διπλωματικής εργασίας έγινε με το λογισμικό IBM-SPSS v.20. Αρχικά παρουσιάζουμε τις απαντήσεις του δείγματός μας, στα πρώτα ερωτήματα του Β' μέρους του ερωτηματολογίου μας, δηλαδή την ένταξη των ΠΠΕ στην τάξη. Συγκεκριμένα στα ερωτήματα 5, 6 και 7 δηλαδή στο αν υπάρχει Η/Υ, διαδραστικός πίνακας ή προτζέκτορας στην τάξη το 66,67% είπε ότι δεν υπάρχει Η/Υ έναντι 33,33% που υπάρχει, το 36,43% έχει διαδραστικό πίνακα στην τάξη έναντι του 63,57 που δεν έχει, ενώ μόλις το 28,68% έχει προτζέκτορα στην τάξη. Συνεπώς υπερτερεί με ελάχιστο ποσοστό ο διαδραστικός πίνακας και ακολουθούν ο Η/Υ και τελευταίος ο προτζέκτορας. Τα παραπάνω δεδομένα αποδεικνύονται από τα γραφήματα 1, 2, 3 που ακολουθούν με τις απαντήσεις ΝΑΙ ή ΟΧΙ ανάλογα με την ειδικότητα :

Γράφημα 9: Ύπαρξη Η/Υ στην τάξη

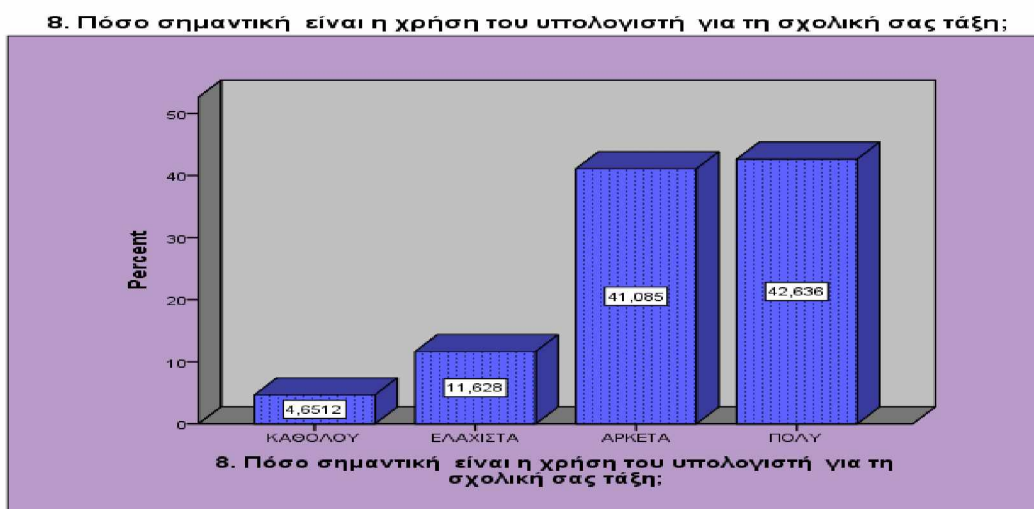

Γράφημα 10: Ύπαρξη διαδραστικού πίνακα στην τάξη

Γράφημα 11: Ύπαρξη προτζέκτορα στην τάξη

Ως προς το ερευνητικό ερώτημα 8, σχετικά με την σημαντικότητα αυτών των εργαλείων ως προς τη χρήση τους, φαίνεται από τους παρακάτω πίνακες 1, 2, 3 ότι ο Η/Υ να είναι το εργαλείο που το δείγμα μας θεωρεί το πιο σημαντικό. Συγκεκριμένα, το 42,63% τον θεωρεί πολύ σημαντικό και το 41,08% αρκετά χρήσιμο στην τάξη ενώ μόλις το 4,65% καθόλου. Για τη σημαντικότητα του διαδραστικού πίνακα το 36,43% τον θεωρεί αρκετά και πολύ χρήσιμο έναντι του 6,2% που δεν το θεωρεί καθόλου χρήσιμο. Ως προς τη χρήση του προτζέκτορα, το 40,31% τον θεωρεί πολύ σημαντικό εργαλείο, το 39,53% αρκετά σημαντικό ενώ μόλις το 6,20% καθόλου χρήσιμο. Ωστόσο, από το σύνολο των απαντήσεων βλέπουμε ότι οι ειδικότητες ΠΕ02-φιλολόγων και ΠΕ06-αγγλικής γλώσσας θεωρούν τη χρήση και των τριών εργαλείων απαραίτητη για τη διδασκαλία τους στην τάξη. Αντιθέτως, οι ειδικότητες ΠΕ03-μαθηματικών και ΠΕ04-φυσικών τα θεωρούν ελάχιστα χρήσιμα εργαλεία στο μάθημά τους και κυρίως τον προτζέκτορα και τον Η/Υ. Αυτή ίσως να είναι και μια αντίθεση μεταξύ θεωρητικής μάθησης όπως είναι η εκμάθηση μιας γλώσσας και θετικής μάθησης.

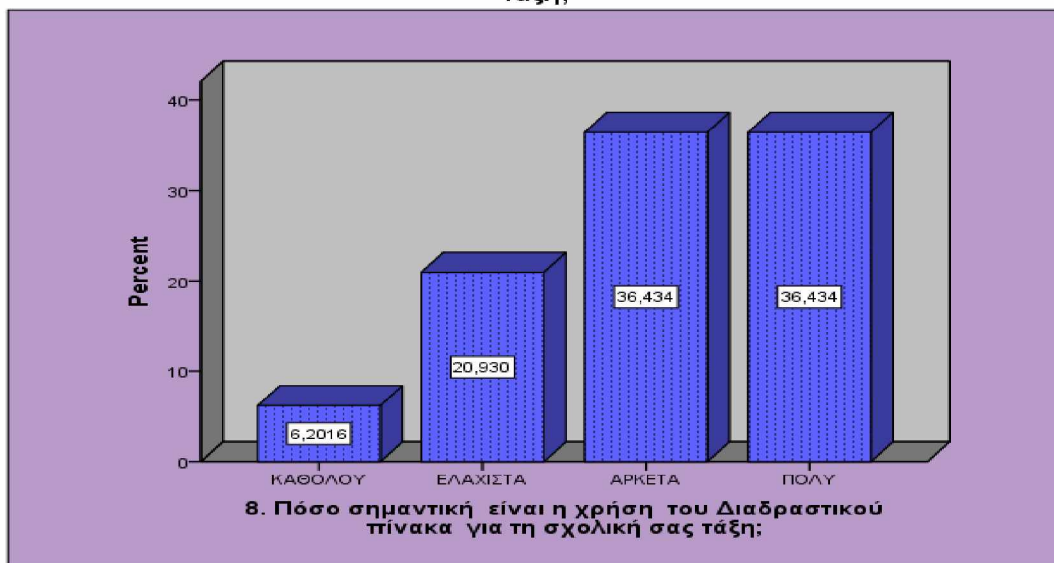
Πίνακας 1.: Ειδικότητα και χρήση Υ/Η στη σχολική τάξη

Count

	8. Πόσο σημαντική είναι η χρήση του υπολογιστή για τη σχολική σας τάξη;				Total
	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ	
2.Ειδικότητα ΠΕ02	1	2	7	15	25
: ΠΕ03	2	6	6	3	17

ΠΕ04	1	1	11	3	16
ΠΕ05	2	2	6	6	16
ΠΕ06	0	0	8	18	26
ΠΕ07	0	2	8	3	13
ΠΕ80	0	2	7	7	16
Total	6	15	53	55	129

8. Πόσο σημαντική είναι η χρήση του Διαδραστικού πίνακα για τη σχολική σας τάξη;

Πίνακας 2.: Ειδικότητα και χρήση Διαδραστικού πίνακα στη σχολική τάξη

2.Ειδικότητα : * 8. Πόσο σημαντική είναι η χρήση του Διαδραστικού πίνακα για τη σχολική σας τάξη; Crosstabulation

Count

	8. Πόσο σημαντική είναι η χρήση του Διαδραστικού πίνακα για τη σχολική σας τάξη;				Total
	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ	
ΠΕ02	2	3	8	12	25
ΠΕ03	0	8	6	3	17
ΠΕ04	0	7	4	5	16
2.Ειδικότητα : ΠΕ05	2	1	7	6	16
ΠΕ06	2	3	8	13	26
ΠΕ07	0	0	9	4	13
ΠΕ80	2	5	5	4	16
Total	8	27	47	47	129

8. Πόσο σημαντική είναι η χρήση του Προτζέκτορα για τη σχολική σας τάξη;

Πίνακας 3.: Ειδικότητα και χρήση Προτζέκτορα στη σχολική τάξη

2.Ειδικότητα : * 8. Πόσο σημαντική είναι η χρήση του Προτζέκτορα για τη σχολική σας τάξη;

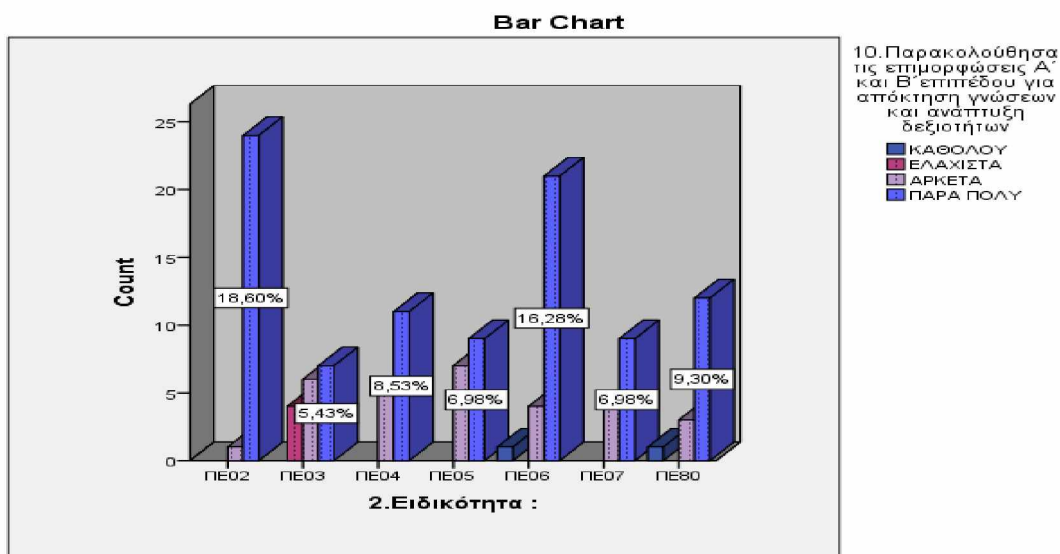
Crosstabulation

Count

	8. Πόσο σημαντική είναι η χρήση του Προτζέκτορα για τη σχολική σας τάξη;				Total
	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ	
ΠΕ02	2	2	7	14	25
ΠΕ03	2	4	7	4	17
ΠΕ04	1	6	5	4	16
2.Ειδικότητα : ΠΕ05	1	3	6	6	16
ΠΕ06	2	0	7	17	26
ΠΕ07	0	3	9	1	13
ΠΕ80	0	0	10	6	16
Total	8	18	51	52	129

Ως προς το ερευνητικό ερώτημα 10, το 72,09% του δείγματός μας παρακολούθησε την επιμόρφωση Α' και Β' επιπέδου για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων ενώ μόλις το 3,1% δήλωσε ελάχιστα και το 1,5% καθόλου. Οι ειδικότητες που επέλεξαν το πάρα πολύ και το αρκετά είναι οι ΠΕ02 και ΠΕ06 ενώ ακολουθούν οι ΠΕ80, ΠΕ04, ΠΕ05, ΠΕ07 και ΠΕ03. Το 61,24% δηλώνει ότι παρακολούθησε την επιμόρφωση πολύ για εξικαίωση με τις νέες

τεχνολογίες, το 33,33% αρκετά ενώ μόλις το 1,55% καθόλου και το 3,8% ελάχιστα. Ομοίως οι ειδικότητες ΠΕ02 και ΠΕ06 συνεχίζουν να είναι η πλειοψηφία που επέλεξε το πολύ και το αρκετά. Εντυπωσιακό είναι ότι από το δείγμα μας το 34,88% έκανε ελάχιστα την επιμόρφωση για επαγγελματική ανέλιξη σχεδόν ίδιο ποσοστό 35,65% την έκανε αρκετά και το 20,93% πολύ. Ελάχιστα μας απαντησαν 45 άτομα από το δείγμα μας που αποτελείται από όλες τις ειδικότητες και κυρίως από τους ΠΕ06 και 46 αρκετά. Για επίτευξη προσωπικών στόχων το 44,96% παρακολούθησε αρκετά την επιμόρφωση Α και Β επιπέδου, το 34,88% πολύ ενώ το 17,82% ελάχιστα και μόλις το 2,32% καθόλου. Στο σημείο αυτό, βάσει των αποτελεσμάτων συμπεραίνουμε ότι η παρακολούθηση έγινε πρωτίστως για απόκτηση γνώσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων, έπειτα για εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες και για επίτευξη προσωπικών στόχων και τέλος για επαγγελματική ανέλιξη. Όλα τα παραπάνω αποδεικνύονται μέσω των γραφημάτων 4, 5, 6, 7 και των πινάκων 4, 5, 6, 7 που ακολουθούν ακριβώς από κάτω.

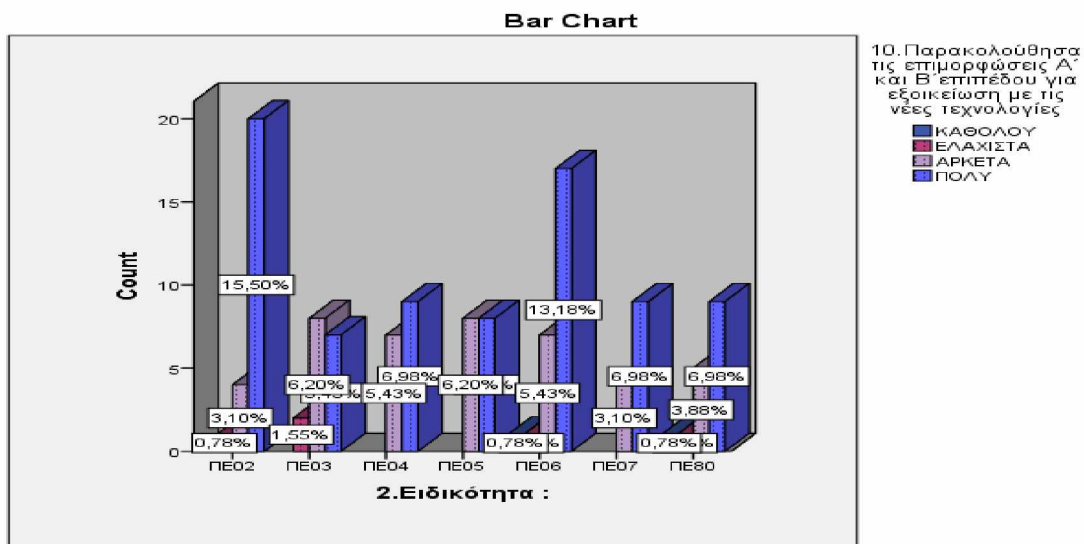
Γράφημα 12: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για απόκτηση γνώσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων

Πίνακας 4.: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για απόκτηση γνώσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων

2.Ειδικότητα : * 10.Παρακολούθησα τις επιμορφώσεις Α΄ και Β΄επιπέδου για απόκτηση γνώσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων Crosstabulation

Count

	10.Παρακολούθησα τις επιμορφώσεις Α΄ και Β΄επιπέδου για απόκτηση γνώσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων				Total
	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	
ΠΕ02	0	0	1	24	25
ΠΕ03	0	4	6	7	17
ΠΕ04	0	0	5	11	16
2.Ειδικότητα : ΠΕ05	0	0	7	9	16
ΠΕ06	1	0	4	21	26
ΠΕ07	0	0	4	9	13
ΠΕ80	1	0	3	12	16
Total	2	4	30	93	129

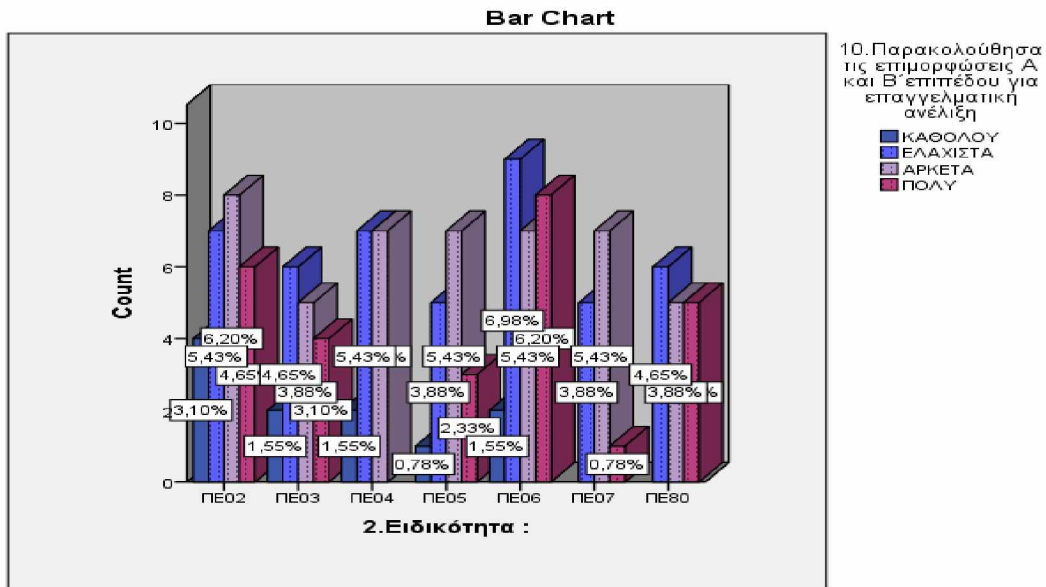
Γράφημα 13: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες

Πίνακας 5: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες

2.Ειδικότητα : * 10.Παρακολούθησα τις επιμορφώσεις Α' και Β' επιπέδου για εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες Crosstabulation

Count

	10.Παρακολούθησα τις επιμορφώσεις Α' και Β' επιπέδου για εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες				Total	
	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ		
2.Ειδικότητα :	PE02	0	1	4	20	25
	PE03	0	2	8	7	17
	PE04	0	0	7	9	16
	PE05	0	0	8	8	16
	PE06	1	1	7	17	26
	PE07	0	0	4	9	13
	PE80	1	1	5	9	16
Total		2	5	43	79	129

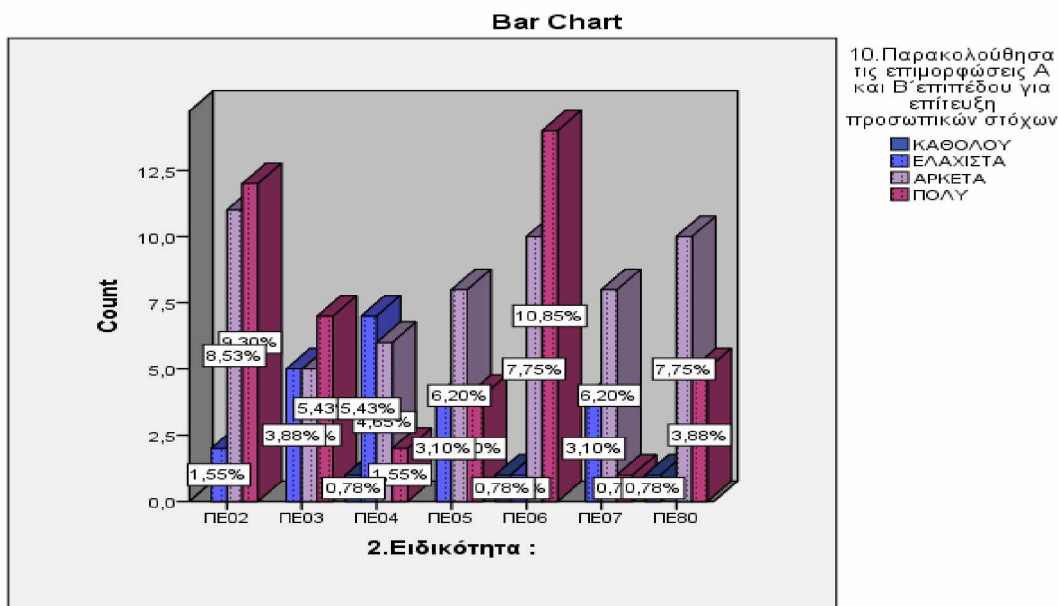
Γράφημα 14: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για επαγγελματική ανέλιξη

Πίνακας 6.: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για επαγγελματική ανέλιξη

2.Ειδικότητα : * 10.Παρακολούθησα τις επιμορφώσεις Α και Β' επιπέδου για επαγγελματική ανέλιξη

Count

	10.Παρακολούθησα τις επιμορφώσεις Α και Β' επιπέδου για επαγγελματική ανέλιξη				Total
	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ	
ΠΕ02	4	7	8	6	25
ΠΕ03	2	6	5	4	17
ΠΕ04	2	7	7	0	16
2.Ειδικότητα : ΠΕ05	1	5	7	3	16
ΠΕ06	2	9	7	8	26
ΠΕ07	0	5	7	1	13
ΠΕ80	0	6	5	5	16
Total	11	45	46	27	129

Γράφημα 15: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για επίτευξη προσωπικών στόχων

Πίνακας 7.: Ειδικότητα και Επιμόρφωση για επίτευξη προσωπικών στόχων

2.Ειδικότητα : * 10.Παρακολούθησα τις επιμορφώσεις Α και Β'επιπέδου για επίτευξη προσωπικών στόχων

Count

	10.Παρακολούθησα τις επιμορφώσεις Α και Β'επιπέδου για επίτευξη προσωπικών στόχων				Total
	ΚΑΘΟΛΟΥ	ΕΛΑΧΙΣΤΑ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ	
ΠΕ02	0	2	11	12	25
ΠΕ03	0	5	5	7	17
ΠΕ04	1	7	6	2	16
2.Ειδικότητα : ΠΕ05	0	4	8	4	16
ΠΕ06	1	1	10	14	26
ΠΕ07	0	4	8	1	13
ΠΕ80	1	0	10	5	16
Total	3	23	58	45	129

Ως προς το ερώτημα 11, δηλαδή στο αν η παρακολούθηση της επιμόρφωσης βοήθησε ή όχι το δείγμα των εκπαιδευτικών, το 79,84% λέει «Ναι» ότι βοηθήθηκε στην προετοιμασία

του μαθήματος έναντι 20,16% που λέει «Όχι», το 51,94% υποστηρίζει ότι βοηθήθηκε στην προετοιμασία διαγωνισμάτων ενώ το 48,06% λέει όχι και τέλος η πλειοψηφία δηλαδή το 85,27% λέει ότι έχει βοηθηθεί στην χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού για τη διδασκαλία. Οι ειδικότητες ΠΕ02 και ΠΕ06 συνεχίζουν να είναι οι πιο θετικές ως προς την παρακολούθηση των ΤΠΕ και ακολουθούν οι ΠΕ03 , ΠΕ04 και ΠΕ80 ενώ προς το τέλος βρίσκονται οι ξενόγλωσσες ειδικότητες ΠΕ05 και ΠΕ07. Το 73,64% που έχει πιστοποιηθεί το Α' επίπεδο, λέει να στην βοήθεια για την προετοιμασία μαθήματος, το 49,61% για τα διαγωνίσματα και το 77,52% στη χρήση λογισμικών. Το 36,43% που έχει παρακολουθήσει την επιμόρφωση Β' επιπέδου λέει να στην βοήθεια για προετοιμασία μαθήματος, 24,03% στην προετοιμασία διαγωνισμάτων ενώ το 36,43% λέει να στη χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού για τη διδασκαλία. Αναλυτικότερα βλέπουμε όλα τα παραπάνω αποτελέσματα στους παρακάτω πίνακες 8, 9, 10, 11, 12 13, αριθμώντας τους και χωρίζοντάς τους βάσει το επίπεδο επιμόρφωσης. Συγκεκριμένα:

Πίνακας 8: Κάτοχοι Α' Επιπέδου και προετοιμασία μαθήματος

9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Προετοιμασία του μαθήματος

Count

	11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Προετοιμασία του μαθήματος		Total
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε.	95	22	117
	8	4	12
Total	103	26	129

Πίνακας 9: Κάτοχοι Α' Επιπέδου και προετοιμασία διαγωνισμάτων

9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Προετοιμασία διαγωνισμάτων Crosstabulation

Count

	11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Προετοιμασία διαγωνισμάτων	Total

	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου	64	53	117
Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε.	3	9	12
Total	67	62	129

Πίνακας 10: Κάτοχοι Α' Επιπέδου και χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού

9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού για τη διδασκαλία Crosstabulation

Count

	11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού για τη διδασκαλία		Total
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου	100	17	117
Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε.	10	2	12
Total	110	19	129

Πίνακας 11: Κάτοχοι Β' Επιπέδου και προετοιμασία μαθήματος

9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Προετοιμασία του μαθήματος Crosstabulation

Count

	11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Προετοιμασία του μαθήματος		Total
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου	47	4	51
Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε.	56	22	78
Total	103	26	129

Πίνακας 12: Κάτοχοι Β' Επιπέδου και προετοιμασία διαγωνισμάτων

9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Προετοιμασία διαγωνισμάτων Crosstabulation
Count

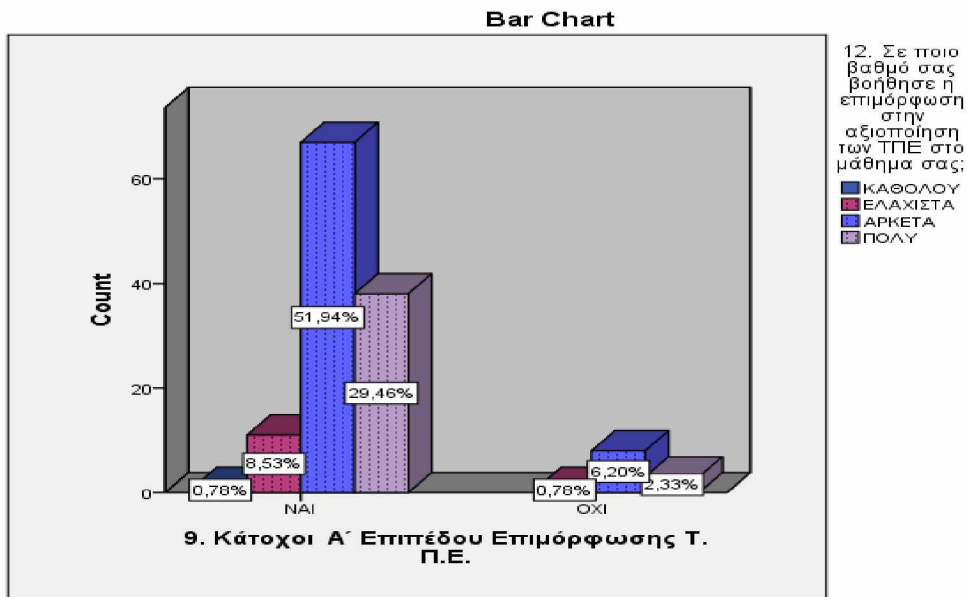
	11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Προετοιμασία διαγωνισμάτων		Total
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου ΝΑΙ	31	20	51
Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. ΟΧΙ	36	42	78
Total	67	62	129

Πίνακας 13: Κάτοχοι Β' Επιπέδου και χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού

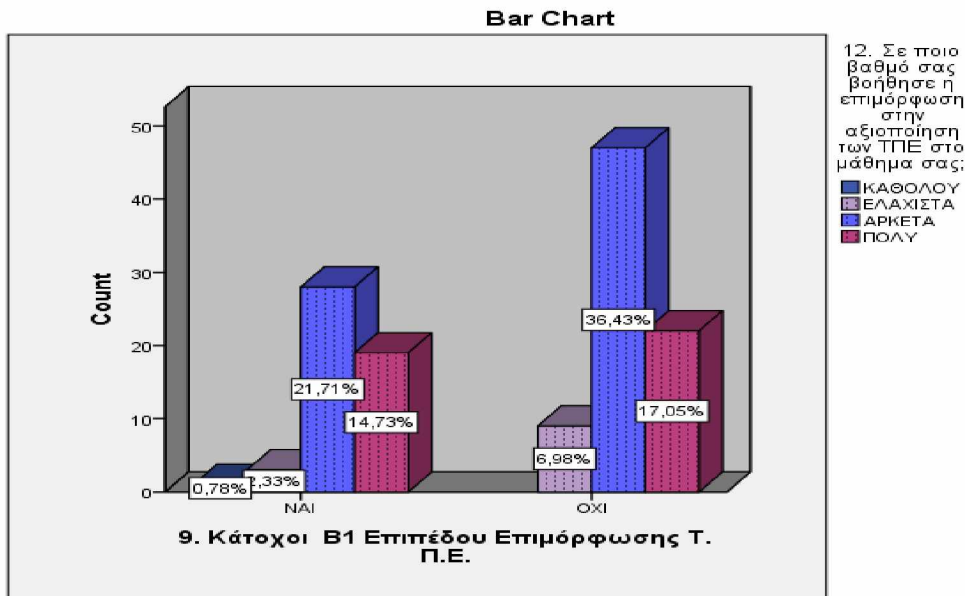
9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού για τη διδασκαλία Crosstabulation
Count

	11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην Χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού για τη διδασκαλία		Total
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου ΝΑΙ	47	4	51
Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. ΟΧΙ	63	15	78
Total	110	19	129

Ως προς το ερώτημα 12, στο ποιος είναι ο βαθμός που η επιμόρφωση βοήθησε το δείγμα μας στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στο μάθημά τους, το 58,14% θεωρεί αρκετά, το 31,78 θεωρεί πολύ, ενώ το 9,3% ελάχιστα και το 0,77% καθόλου. Οι ειδικότητες που θεωρούν αρκετά συνεχίζουν να είναι οι ίδιες δηλαδή οι θεωρητικές:φιλολόγοι και της αγγλικής γλώσσας όμως και οι υπόλοιποι ξενόγλωσσοι δηλαδή οι ΠΕ05, ΠΕ07 κρίνουν αρκετά σημαντικό το βαθμό βοήθειας της επιμόρφωσης. Όλα τα παραπάνω ανάλογα με το επίπεδο επιμόρφωσης αποδεικνύονται από τα γραφήματα 8 και 9 που ακολουθούν.

Γράφημα 16: Κάτοχοι Α' Επιπέδου και βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ στην τάξη τους

Γράφημα 17: Κάτοχοι Β' Επιπέδου και βαθμός αξιοποίησης ΤΠΕ στην τάξη τους

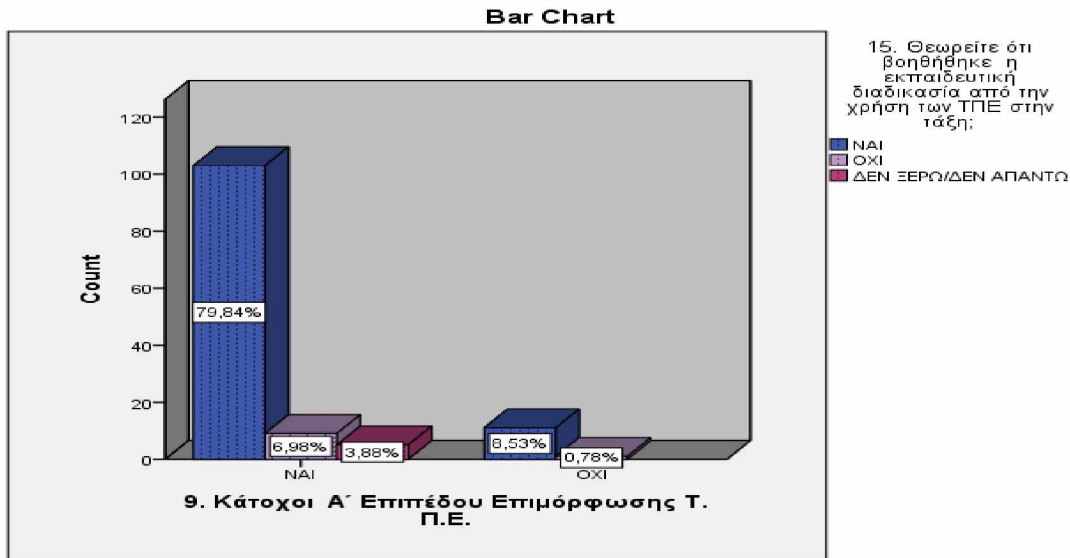
Ως προς το ερώτημα 13, δηλαδή αν μετά την επιμόρφωση που λάβανε οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν περισσότερο τις ΤΠΕ στην τάξη τους από ότι πριν, το 76,64% λέει ναι ενώ το 24,81% όχι δηλαδή από τους 129, οι 95 τις χρησιμοποιούν ενώ 35 όχι. Πρόκειται κυρίως για τους ΠΕ06, μετά ΠΕ02 και ΠΕ80 που δείχνουν να χρησιμοποιούν περισσότερο στην τάξη τους. Πιο συγκεκριμένα, μελετώντας το επίπεδο επιμόρφωσης, οι επιμορφωμένοι στο Α' επίπεδο φαίνεται να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ πιο πολύ από τους κατόχους του Β' επιπέδου και αυτό αποδεικνύεται και βάσει των ακόλουθων πινάκων 14 και 15.

Πίνακας 14: Κάτοχοι Α' Επιπέδου και χρήση ΤΠΕ στην τάξη μετά την επιμόρφωση

9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 13. Μετά την επιμόρφωση που λάβατε, χρησιμοποιήσατε περισσότερο τις ΤΠΕ στην τάξη από ότι πριν; Crosstabulation

Count

	13. Μετά την επιμόρφωση που λάβατε, χρησιμοποιήσατε περισσότερο τις ΤΠΕ στην τάξη από ότι πριν;			Total
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΞΕΡΩ/ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	
9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε.	87	29	1	117
	8	3	1	12
Total	95	32	2	129

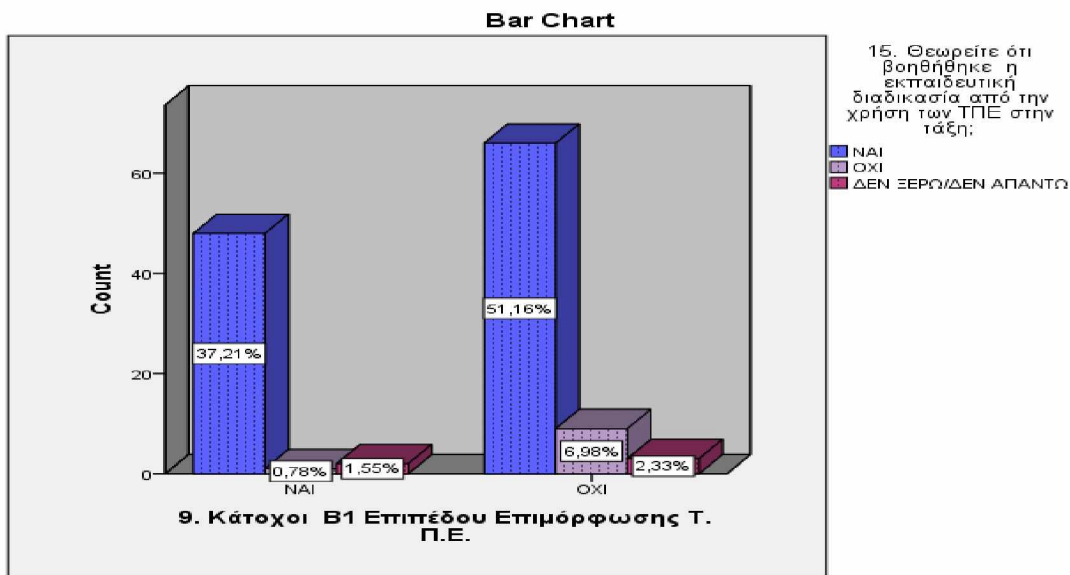
Γράφημα 18: Άποψη επιμορφούμενων Α' Επιπέδου ως προς το βαθμό βοήθειας του μαθήματος από την αξιοποίηση ΤΠΕ στην τάξη

Πίνακας 16: Άποψη επιμορφούμενων Α' Επιπέδου ως προς το βαθμό βοήθειας του μαθήματος από την αξιοποίηση ΤΠΕ στην τάξη

9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 15. Θεωρείτε ότι βοηθήθηκε η εκπαιδευτική διαδικασία από την χρήση των ΤΠΕ στην τάξη; Crosstabulation

Count

	15. Θεωρείτε ότι βοηθήθηκε η εκπαιδευτική διαδικασία από την χρήση των ΤΠΕ στην τάξη;			Total
	NAI	OXI	ΔΕΝ ΞΕΡΩ/ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	
9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε.	103	9	5	117
Total	114	10	5	129

Γράφημα 19: Άποψη επιμορφούμενων Β' Επιπέδου ως προς το βαθμό βοήθειας του μαθήματος από την αξιοποίηση ΤΠΕ στην τάξη

Πίνακας 17: Άποψη επιμορφούμενων Β' Επιπέδου ως προς το βαθμό βοήθειας του μαθήματος από την αξιοποίηση ΤΠΕ στην τάξη

9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 15. Θεωρείτε ότι βοηθήθηκε η εκπαιδευτική διαδικασία από την χρήση των ΤΠΕ στην τάξη; Crosstabulation

Count

	15. Θεωρείτε ότι βοηθήθηκε η εκπαιδευτική διαδικασία από την χρήση των ΤΠΕ στην τάξη;			Total
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΕΝ ΞΕΡΩ/ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΩ	
9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου	48	1	2	51
Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε.	66	9	3	78
Total	114	10	5	129

Τα ερωτήματα 16 και 17 αναφέρονται αποκλειστικά στους μαθητές και συγκεκριμένα στο αν το δείγμα μας, δηλαδή οι 129 εκπαιδευτικοί συμφωνούν ή διαφωνούν με την άποψη ότι η χρήση των ΤΠΕ στην διδακτική πράξη βελτιώνει την απόδοση των μαθητών δίνοντάς τους κίνητρα για μάθηση και αν αναπτύσσεται η κριτική ικανότητα τους με τη χρήση των ΤΠΕ. Ως προς την βελτίωση της απόδοσης των μαθητών, το 65,41% συμφωνεί εν μέρει, το 28,57% συμφωνεί απόλυτα ενώ το 3% διαφωνεί απόλυτα ή εν μέρει. Παρακάτω βλέπουμε τα αποτελέσματα βάσει του επιπέδου επιμόρφωσης Α' ή Β'. Οι κάτοχοι Α' επιπέδου επιμόρφωσης, συμφωνούν εν μέρει στην πλειοψηφία τους ενώ οι 35 συμφωνούν απόλυτα. Οι κάτοχοι Β' επιπέδου επιμόρφωσης είναι 23,26% και 16,28% που συμφωνούν εν μέρει ή απόλυτα. Όλα τα παραπάνω αποδεικνύονται μέσω των πινάκων 18, 19, 20 και 21.

Πίνακας 18: Άποψη επιμορφούμενων Α' Επιπέδου για την δημιουργία κινήτρων μάθησης στους μαθητές μέσω των ΤΠΕ

9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 16. Θεωρείτε πως η χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη βελτιώνει την απόδοση των μαθητών στην τάξη δίνοντας τους κίνητρα για μάθηση; Crosstabulation

Count

	16. Θεωρείτε πως η χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη βελτιώνει την απόδοση των μαθητών στην τάξη δίνοντας τους κίνητρα για μάθηση;			Total
	ΔΙΑΦΩΝΩ ΜΕΡΕΙ	ΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ ΜΕΡΕΙ	ΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	
9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε.	4	78	35	117
NAI	0	9	3	12
OXI	4	87	38	129
Total				

Πίνακας 19 :Άποψη επιμορφούμενων Β' Επιπέδου για την δημιουργία κινήτρων μάθησης στους μαθητές μέσω των ΤΠΕ

9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 16. Θεωρείτε πως η χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη βελτιώνει την απόδοση των μαθητών στην τάξη δίνοντας τους κίνητρα για μάθηση; Crosstabulation

Count

	16. Θεωρείτε πως η χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη βελτιώνει την απόδοση των μαθητών στην τάξη δίνοντας τους κίνητρα για μάθηση;	Total

	ΔΙΑΦΩΝΩ ΜΕΡΕΙ	ΕΝ	ΣΥΜΦΩΝΩ ΜΕΡΕΙ	ΕΝ	ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	
9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου	0	NAI	30		21	51
Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε.	4	OXI	57		17	78
Total	4		87		38	129

Ως προς το τελευταίο ερώτημα (ερώτημα 17), το 69,17% θεωρεί ότι η χρήση των ΤΠΕ αναπτύσσει την κριτική ικανότητα των μαθητών και το 24,81% συμφωνεί απόλυτα ενώ μόλις το 3% διαφωνεί εν μέρει. Συγκεκριμένα, ακολουθεί η ανάλυση βάσει του επιπέδου επιμόρφωσης. Οι κάτοχοι α επιπέδου σε ποσοστό 63,57% συμφωνούν εν μέρει και 24,03% απολύτως. Οι κάτοχοι Β' επιπέδου, από το σύνολό τους 51, οι 35 δηλαδή το 23,26% συμφωνεί εν μέρει και οι 16 δηλαδή το 16,28% απολύτως.

Πίνακας 20 :Αποψη επιμορφούμενων Α' Επιπέδου για την ανάπτυξη κριτικής ικανότητας των μαθητών μέσω των ΤΠΕ

9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 17. Θεωρείτε πως η χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη αναπτύσσει την κριτική ικανότητα των μαθητών; Crosstabulation
Count

	17. Θεωρείτε πως η χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη αναπτύσσει την κριτική ικανότητα των μαθητών;			Total	
	ΔΙΑΦΩΝΩ ΜΕΡΕΙ	ΕΝ	ΣΥΜΦΩΝΩ ΜΕΡΕΙ		ΕΝ
9. Κάτοχοι Α' Επιπέδου	4	NAI	82		117
Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε.	0	OXI	10		12
Total	4		92		129

Πίνακας 21 :Αποψη επιμορφούμενων Β' Επιπέδου για την ανάπτυξη κριτικής ικανότητας των μαθητών μέσω των ΤΠΕ

9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε. * 17. Θεωρείτε πως η χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη αναπτύσσει την κριτική ικανότητα των μαθητών; Crosstabulation
Count

	17. Θεωρείτε πως η χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη αναπτύσσει την κριτική ικανότητα των μαθητών;			Total
	ΔΙΑΦΩΝΩ ΜΕΡΕΙ	ΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ ΜΕΡΕΙ	ΕΝ ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	
9. Κάτοχοι Β1 Επιπέδου Επιμόρφωσης Τ.Π.Ε.	0 4	35 57	16 17	51 78
Total	4	92	33	129

Συμπεράσματα έρευνας

Τα αποτελέσματα της έρευνας μας, προήλθαν από δείγμα 129 εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που υπηρετούν σε Γυμνάσια και Λύκεια του νομού Φθιώτιδας και συμμετείχαν στην έρευνα. Για την προσέγγιση του θέματος χρησιμοποιήθηκε η ποσοτική έρευνα με το ερωτηματολόγιο ως εργαλείο συλλογής των δεδομένων. Τα σημαντικότερα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα και την ανάλυσή τους ήταν ότι και τα δυο επίπεδα επιμόρφωσης συμβάλλουν στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη, με τους συμμετέχοντες στο Α' επίπεδο να σημειώνουν μεγαλύτερες μέσες τιμές βαθμού αξιοποίησης από τους επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς του Β' επιπέδου. Επιπλέον, προέκυψε στατιστικώς σημαντική επίδραση της χρήσης των ΤΠΕ για την προετοιμασία του μαθήματος, διαγωνισμάτων αλλά και χρήσης εκπαιδευτικού λογισμικού. Σύμφωνα με τα αποτελέσματά της έρευνας μας, η ανάγκη υλοποίησης νέων επιμορφωτικών προγραμμάτων στις ΤΠΕ με συμμετοχή των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι επιτακτική. Επιπλέον διαπιστώθηκε ότι η επιμόρφωση επιδρά και με άλλους παράγοντες όπως την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων του κάθε εκπαιδευτικού συνεπώς πρέπει να πραγματοποιούνται νέα επιμορφωτικά προγράμματα, διαπίστωση όχι μόνο της παρούσας έρευνας αλλά και πολλών άλλων που έχουν διεξαχθεί στο παρελθόν. Ο βαθμός και η συχνότητα αξιοποίησης και ενσωμάτωσης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, εξαρτάται και επηρεάζεται όπως διαπιστώθηκε, κυρίως από την επιμόρφωση που έχουν συμμετάσχει η εκπαιδευτικοί.

Ωστόσο, στο σημείο αυτό, είναι απαραίτητο να αναφερθούν κάποιοι περιορισμοί που προέκυψαν κατά την υλοποίηση της παρούσας έρευνας και τη διεξαγωγή αποτελεσμάτων. Οι περιορισμοί αφορούσαν καταρχήν στο δείγμα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών (129), αλλά και στο γεγονός ότι οι συμμετέχοντες επιλέχθηκαν από ένα νομό της Ελλάδος, το νομό Φθιώτιδας. Επιπρόσθετα, ανήκαν στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση και έτσι το δείγμα μας περιορίστηκε σε μία βαθμίδα εκπαίδευσης. Συνεπώς, το δείγμα μας θα μπορούσε να αυξηθεί ή να συσχετιστεί αλλά και να αλλάξει σε ότι αφορά τα χαρακτηριστικά του όπως για παράδειγμα, τη βαθμίδα εκπαίδευσης ή το νομό υπηρετήσης. Σημαντικός περιορισμός αποδείχτηκε και ο χρόνος εκπόνησης της παρούσας έρευνας καθώς ήταν περιορισμένος και είχε ως αποτέλεσμα να συλλέξουμε μικρό δείγμα προκειμένου να μπορέσουμε να αναλύσουμε τα δεδομένα που θα προέκυπταν.

Σύμφωνα πάντα με τα αποτελέσματά μας από την παρούσα έρευνα, οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι παρακολούθησαν την επιμόρφωση Α' επιπέδου σημειώνουν μεγαλύτερες μέσες τιμές από τους εκπαιδευτικούς που παρακολούθησαν την επιμόρφωση Β' επιπέδου. Ωστόσο, το συγκεκριμένο αποτέλεσμα δεν πρέπει να συγχέεται με την άποψη ότι το ένα επίπεδο επιμόρφωσης συμβάλλει στην ενσωμάτωση των ΤΠΕ και το άλλο όχι. Είναι εμφανές ότι και τα δυο επίπεδα σημειώνουν πολύ υψηλές τιμές συμβολής, με το Α' επίπεδο από συγκεκριμένες απαντήσεις του ερωτηματολογίου, να φαίνεται να συμβάλλει περισσότερο. Τα προαναφερθέντα ευρήματα συγκλίνουν με τα αποτελέσματα από άλλες έρευνες που έγιναν στο παρελθόν και είχαν δείξει τη θετική επίδραση που είχαν αποκτήσει οι εκπαιδευτικοί στη αξιοποίηση των ΤΠΕ μετά την παρακολούθηση του Α' ή Β' επιπέδου επιμόρφωσης.

Εν συνεχεία, πέρα από τη συμβολή αλλά και τη επίδραση των δυο επιπέδων επιμόρφωσης ως προς την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην διδακτική πράξη, σημαντικό είναι και το εύρημα το οποίο αφορά τις στάσεις και τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ στη διδακτική πράξη, μετά την επιμόρφωση. Βάσει των απαντήσεων στα ερωτήματα 12, 13 και 14 οι εκπαιδευτικοί στη παρούσα έρευνα δήλωσαν σε ποσοστό 79,84% ότι βοηθήθηκε η εκπαιδευτική διαδικασία από την χρήση των ΤΠΕ στην τάξη, ενώ οι 95 από τους 129 δηλώνουν ότι μετά την επιμόρφωση χρησιμοποιούν πιο τακτικά τις ΤΠΕ στην τάξη απ' ότι πριν. Τα παραπάνω συμφωνούν με την απόφαση ότι οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως η ενσωμάτωση των ΤΠΕ είναι απαραίτητη στην διδακτική πράξη και γι' αυτή την ένταξη η επιμόρφωση τους βοήθησε πολύ. Στο ερώτημα 13 του ερωτηματολογίου μας, υπάρχει μια ανοιχτού τύπου ερώτηση ποιοτικού χαρακτήρα στο να πουν τη γνώμη τους οι εκπαιδευτικοί για το αν χρησιμοποιούν περισσότερο τις ΤΠΕ μετά την επιμόρφωσή τους. Ένα μεγάλο ποσοστό απάντησε πως δε θέλει να σχολιάσει καθώς και αρκετοί σχολίασαν «πως η υλικοτεχνική υποδομή και οι χώροι δεν είναι τόσο διαθέσιμοι στα σχολεία τους» ή «πως δεν υπάρχει εγκατάσταση για χρήση ΤΠΕ» ή «πως πρέπει να μετακινούνται σε αίθουσα προβολών για να κάνουν χρήση των ΤΠΕ» οπότε η εφαρμογή τους να ακυρώνεται εκ των πραγμάτων. Ακόμη ένας εκπαιδευτικός απάντησε πως «ο χρόνος και οι απαιτήσεις της έγκαιρης διεκπεραίωσης της ύλης ειδικά στο Λύκειο δεν επαρκούν για αξιοποίηση των ΤΠΕ» ενώ ένας άλλος είπε «ότι ο κάθε εκπαιδευτικός έχει ανάγκη τη συνεχή επιμόρφωση για να φρεσκάρεται και να εμπνέεται η μνήμη αλλά πως η αξιοποίηση είναι θέμα προσωπικής επιλογής».

Συμπερασματικά, μετά την παρακολούθηση επιμορφωτικών προγραμμάτων στις ΤΠΕ, οι στάσεις και οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών δείχνουν να επηρεάζονται θετικά με αποτέλεσμα την άμεση ένταξη και ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη διδακτική πρακτική. Οι τάξεις στην πλειοψηφία τους είναι εξοπλισμένες με διαδραστικό πίνακα κυρίως και ακολουθούν ο Η/Υ και ο προτζέκτορας ενώ οι εκπαιδευτικοί θεωρούν απαραίτητο για τη χρήση των ΤΠΕ τον Η/Υ και το προτζέκτορα και κυρίως ειδικότητες όπως αυτές των φιλόλογων και των ξενόγλωσσων καθηγητών. Επιπλέον, το δείγμα μας ενδιαφέρεται για την τεχνολογική ετοιμότητα δηλαδή συμμετέχει κυρίως στην επιμόρφωση για απόκτηση γνώσεων, ανάπτυξη δεξιοτήτων και έπειτα για προσωπικούς λόγους και σχεδόν ελάχιστα για επαγγελματική ανέλιξη (ερώτηση 10 και 11). Σε μεγάλο ποσοστό συμφωνούν οι κάτοχοι και των δυο επιπέδων ότι με τη χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία βελτιώνεται η απόδοση των μαθητών στην τάξη δημιουργώντας κίνητρα και κριτική ικανότητα στους μαθητές.

Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι οι φιλόλογοι ελληνικής και αγγλικής γλώσσας φαίνονται να διατηρούν αρκετά θετική στάση απέναντι στην επιμόρφωσή τους και τη χρήση των ΤΠΕ και κυρίως οι κάτοχοι του Α' επιπέδου επιμόρφωσης δείχνουν να αξιοποιούν αρκετά τις ΤΠΕ στην τάξη.

Συμπεράσματα

Η παρούσα διπλωματική εργασία είχε ως κύριο στόχο τη διερεύνηση και τη συμβολή της επίδρασης του επιπέδου επιμόρφωσης (Α' και Β') των επιμορφωτικών προγραμμάτων που υλοποιήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία από εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Φθιώτιδος. Όπως έχουμε ήδη αναφέρει στην εργασία μας, η αναγκαιότητα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών τα τελευταία χρόνια είναι όλο και πιο αισθητή τόσο για την επαγγελματική ανέλιξη των εκπαιδευτικών όσο και για την αποτελεσματικότητά τους στη διαδικασία μάθησης. Γι' αυτό, η αναγκαιότητα σχεδιασμού και υλοποίησης προγραμμάτων επιμόρφωσης στις ΤΠΕ για τους εκπαιδευτικούς οδήγησε πολλές χώρες παγκοσμίως να ασχοληθούν με αυτό το θέμα. Στην Ελλάδα, το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων υλοποίησε δυο προγράμματα επιμόρφωσης στις Νέες Τεχνολογίες χωρίζοντας τα σε Α' και Β' επίπεδο, τα οποία αποτέλεσαν την κύρια πηγή μελέτης της παρούσας εργασίας. Η μελέτη της επίδρασης των επιμορφωτικών προγραμμάτων που υλοποίησε το ΥΠΕΠΘ, έχουν γίνει αντικείμενο έρευνας από αρκετούς μελετητές με σκοπό να επισημανθούν ελλείψεις και προβλήματα με μελλοντικό στόχο στην βέλτιστη και πληρέστερη οργάνωση επιμορφωτικών προγραμμάτων για την ενσωμάτωση και ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της εργασίας μας, παρατηρούμε πως γίνεται προσπάθεια από τους εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στη διδακτική πρακτική, μετά την παρακολούθηση του Α' και Β' επιπέδου επιμόρφωσης με όλα τα τεχνολογικά εργαλεία χρήσης ώστε οι μαθητές να συμμετέχουν ενεργά και δημιουργικά στη μαθησιακή διαδικασία. Επιπλέον, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών Α' και Β' επιπέδου συνεχίζεται με την πράξη «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη» μέχρι και σήμερα, με στόχο την πιστοποίηση μεγαλύτερου αριθμού εκπαιδευτικών.

Τα ευρήματα της συγκεκριμένης εργασίας μπορούν να αξιοποιηθούν από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων αλλά και από αρμόδιους φορείς της Εκπαίδευσης, που ασχολούνται με το σχεδιασμό επιμορφωτικών προγραμμάτων, με στόχο την πιο ολοκληρωμένη διδασκαλία των ΤΠΕ σε εκπαιδευτικούς. Οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να επιμορφώνονται επαρκώς στις ΤΠΕ πριν τις εφαρμόσουν στα σχολεία γιατί η έλλειψη

αυτή, μπορεί να οδηγήσει σε μια σειρά εμποδίων που συναντούν στην εφαρμογή των τεχνικών αυτών.

Τέλος, και άλλοι ερευνητές μπορούν να βασιστούν σε αυτά τα αποτελέσματά και να επεκταθούν συσχετίζοντας για παράδειγμα την επίδραση της επιμόρφωσης και με άλλους παράγοντες, ώστε να δημιουργηθούν πληρέστερα επιμορφωτικά προγράμματα που θα απευθύνονται σε καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Εν κατακλείδι, η ένταξη των ΤΠΕ στον τομέα της εκπαίδευσης απαιτεί πλήρη και κατάλληλα επιμορφωτικά προγράμματα, που θα απευθύνονται στους εκπαιδευτικούς, προκειμένου να μπορέσουν να τις αξιοποιήσουν με το βέλτιστο τρόπο στην εκπαιδευτική διαδικασία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αλεξόπουλος, Π., (2011). *Ψυχομετρία*. Αθήνα: Πεδίο.

Αλμπανοπούλου, Α., Βεντούρης, Α., Μάνθος, Γ. & Φραγκοπούλου Α., (2005). « *Η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση*», Μέντορας, 8, 41-64.

Ανδρέου, Α., (1992). *Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου- Βασική Κατάρτιση και Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών*. Αθήνα: Εκδοτικός Όμιλος Συγγραφέων-Καθηγητών.

Anderson, J. (2010), *ICT transforming education: a regional guide*. Bangkok: UNESCO Bangkok. Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <http://unesdoc.unesco.org/images/0018/001892/189216e.pdf> , (προσπελάστηκε στις 2/11/2018.)

Bird, M., Hammersley, M., Gomm, R., & Woods, P. (1999). *Εκπαιδευτική Έρευνα στην Πράξη, Εγχειρίδιο Μελέτης*, (μτφ. Ε.Φράγκου). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Bullock, D. (2004). «Moving from theory to practice: an examination of the factors that preservice teachers encounter as they attempt to gain experience teaching with technology during field placement experiences. » *Journal of Technology and Teacher Education*, 12(2), 211-237.

Γκρίτση Φ., Καμπεζά Μ. & Κότσαρη Μ., (2000) *Απόψεις των νηπιαγωγών για τη χρήση του υπολογιστή στην πρώτη σχολική ηλικία στο Β.Κόμης* (επιμ.), Πρακτικά 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου, *Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση*, 601-607, Πάτρα.

Cohen, L. & Manion, M. (2007) *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. (μτφρ. Mitsopoulou, Ch. & Philoroulou, M.), Αθήνα: Μεταίχμιο.

Crook, C., Harrison, C., Farrington-Flint, L., Tomas, C. and Underwood, J. (2010). *The impact of Technology: Value-added classroom practice*. Coventry: Becta.

Δημητρακοπούλου, Α., (2002). Διαστάσεις διδακτικής διαχείρισης των εκπαιδευτικών εφαρμογών των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας: Προς μια ολοκληρωμένη αξιοποίηση τους στην εκπαίδευση. Στο Κυνηγός, Χ. Δημαράκη, Ε. (επιμ.). *Νοητικά εργαλεία και πληροφοριακά μέσα. Παιδαγωγική αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας για τη μετεξέλιξη της εκπαιδευτικής πρακτικής.*

Day, C., & Sachs, J. (2004). *Professionalism, performativity and empowerment: discourses in the politics, policies and purposes of continuing professional development.* In C. Day & J. Sachs (Eds.), *Handbook on the Continuing Professional Development of Teachers* (pp. 3-32). Berkshire: Open University Press.

Dede, C. (2008). Theoretical Perspectives Influencing the Use of Information Technology in Teaching and Learning, *International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education*, 43-62. New York: Springer.

Depover, Ch. & Karsenti, Th. & Κόμης Β. (2010), *Διδασκαλία με χρήση της τεχνολογίας: Προώθηση της μάθησης, ανάπτυξη ικανοτήτων.* Αθήνα : Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Drent M., & Meelissen, M. (2008). Which factors obstruct or stimulate teacher educators to use ICT innovatively?. *Computers & Education*, 51 (1), 187-199. Ζαφειρόπουλος, Κ. (2005). *Πως γίνεται μια επιστημονική εργασία; Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών.* Εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ, Αθήνα.

Eco, U., (2001). « *Πως γίνεται μια διπλωματική εργασία;* » , Μετφρ. Kondili Marianna. Εκδόσεις: Νήσος, Αθήνα.

Gagne, R., (1985). *The conditions of Learning* (4th ed.) New York: Holt, Rinehart & Winston.

Haydn, T., & Barton, R. (2007). “*First do no harm*”: *Factors influencing teachers’ ability and willingness to use ICT in their subject teaching.* *Computers & Education*, 51(1), 437-447.

Holmes, A., Polhemus, L., & Jennings, S. (2005). CATIE: «A blended approach to situated professional development», *Journal of Educational Computing Research*, 32(4), 381-394.

Καλογιαννάκης, Μ., Παπαδάκης, Σ., (2007, Μάιος), *Οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στις ΤΠΕ.* Πρακτικά Συνεδρίου. Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και οι προκλήσεις της εποχής μας, 472-481, Ιωάννινα.

Καραμπίνης, Α. (2012). Αποτίμηση και κριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων της επιμόρφωσης των φιλολόγων στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διδακτική διαδικασία σε σχολεία του νομού Αττικής. Τελευταία πρόσβαση 10/12/2018 στο δικτυακό τόπο: <http://class.eap.gr/LotusQuickr/ekpede/Main.nsf/h0539FDDA54E5CF54C22578300035>, (προσπελάστηκε στις 30/10/2018).

Καρτσιώτης Θ. (2003). *Αξιολόγηση της διαδικασίας επιμόρφωσης και του έργου «ΛΑΕΡΤΗΣ»*, προτάσεις εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην ΤΕΕ. *Θέματα στην Εκπαίδευση*, 4(2), 267-289.

Κατσαρού, Ε., & Δεδούλη, Μ. (2008). *Επιμόρφωση και Αξιολόγηση στο χώρο της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Κόμης, Β. (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των επικοινωνιών*. Αθήνα: Νέων Τεχνολογιών.

Kommers, P. (2004). ICT in education στο International experience of ICT usage in Education.

Κυνηγός, Χ., & Ξένου, Ν. (2000). “*Νέες πρακτικές και νέα εργαλεία στην τάξη: κατάρτιση επιμορφωτών για τη δημιουργία κοινοτήτων αξιοποίησης ΝΤ στο σχολείο*” : στο Κόμης, Βασίλης (επιμ.). Πρακτικά 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου: Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και επικοινωνίας στην εκπαίδευση (55-64). Πάτρα.

Kozma, R. B., (2008). Comparative analysis of policies for ICT in education. In *International handbook of information technology in primary and secondary education* (pp. 1083-1096). Springer US.

Kumar, R. (2008). *Convergence of ICT and Education*. *World Academy of Science, Engineering and Technology*, 40(2008), 556-559.

Μακράκης, Β.(1994). «*Η πρόκληση της πληροφορικής στη Δημοτική Εκπαίδευση: Το πρόβλημα της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών*», στο ΠΟΕΔ-ΔΟΕ, Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση-Δυναμική Πορεία , Λευκωσία.

Μακράκης, Β. (2004). *Διδακτική της τεχνολογίας της πληροφορίας και της επικοινωνίας: από την εργαλειοποίηση και συμμόρφωση στη χειραφέτηση και αλλαγή*. Μέρος 1^ο & 2^ο, στο

Γρηγοριάδου, Μαρία κά. (Επιμ). Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση. Πρακτικά 4^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή, 29 Σεπτ.-3 Οκτ. 2004, ΕΕΤΠΕ και Εθνικό & Καποδιστριακό Παν/μιο Αθηνών (526-531).

Μακράκης, Β. (2005) *Ζητήματα αξιολόγησης της μαθησιακής αποτελεσματικότητας των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας*, στο Ρετάλης, Συμεών (Επιμ.) *Οι προηγμένες Τεχνολογίες Διαδικτύου στην Υπηρεσία της Μάθησης*, Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη (77-78).

Ματσαγγούρας, Η. (1995). *Στοχαστικοκριτικός δάσκαλος*, στο Καζαμιάς, Α. & Κασσωτάκης, Μ.: Ελληνική Εκπαίδευση: προοπτικές συγκρότησης και εκσυγχρονισμού, (459-476) Αθήνα.

Μαυρογιώργος, Γ. (1999). Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και επιμορφωτική πολιτική στην Ελλάδα, στο Αθανασούλα- Ρέππα Αν, Ανθόπουλου Σ, Κατσουλάκη Σ. *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων τ.Β'* , 142-143.

Μαυρογιώργος, Γ. (2003). Ανιχνεύοντας την εκπαιδευτική πολιτική για εκπαιδευτικό στα επιχειρησιακά προγράμματα (ΕΠΕΑΚ) του Υπουργείου Παιδείας. Στου Γ. Μπαγάκη (Επ. Εκδ.), *Ο εκπαιδευτικός και η ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση* (σ. 349-365). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μειμάρης, Μ. (1992). «*Νέες Τεχνολογίες και Εκπαίδευση*», στα θέματα διδακτικής μαθηματικών. Προτάσεις, Αθήνα, σ. 147-157.

Μικρόπουλος, Τ. Α. (2006). *Ο Υπολογιστής ως Γνωστικό Εργαλείο* Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα.

Μικροπούλος, Τ. Α., & Μπέλλου, Ι. (2010). Σενάρια διδασκαλίας με υπολογιστή. Αθήνα : Κλειδάριθμος.

Μιχαηλίδης, Γ., Μπράτισης Θ., Δημητρακοπούλου Α., (2001) : « Ολοκληρωμένα Περιβάλλοντα Εκπαίδευσης από Απόσταση μέσω διαδικτύου: Παρόν και μέλλον». Ρέθυμνο, Ιούνιος 2001.

Μπαμπινιώτης, Γ. (2002). *Λεξικό της νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.

- Μπίκος, Κ. (1995). *Εκπαιδευτικοί και Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές*, Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Κυριακίδη.
- Μπράτιτσης, Θ., Κοντάκος, Α. (1999) :«*ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ. Κέντρο Ηλεκτρονικής Επικοινωνίας και Πληροφόρησης Εκπαιδευτικών*». Θ΄ Παιδαγωγικό Συνέδριο με διεθνή συμμετοχή, Βόλος, Οκτώβριο 1999.
- Νικολακάκη, Μ. (2003). Διερεύνηση των προϋποθέσεων για μια αποτελεσματική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 8, 5-17.
- Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. (2001). *Μάθηση και Διδασκαλία στην εποχή της Πληροφορίας. Ολική Προσέγγιση*. Τόμος Α, Αθήνα.
- Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. (2007). *Μάθηση και Διδασκαλία στην εποχή της Πληροφορίας. Ολική Προσέγγιση*. Τόμος Α, Αθήνα.
- Ρούσσο, Π. (2011). *Γνωστική Ψυχολογία: Οι βασικές γνωστικές διεργασίες*. Αθήνα: Τόπος.
- Σέργης, Σ., & Κουτρομάνος, Γ. (2013). Η επίδραση της επιμόρφωσης στις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών για τους εκπαιδευτικούς. *Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση*, 6 (1-2), 67-84.
- Tinio, L. V. (2003) ICT in education στο δικτυακό τόπο: http://www.saigontre.com/FDFiles/ICT_in_Education.PDF, (προσπελάστηκε στις 13/1/2019).
- Τζιμογιάννης, Α. (2002). Προετοιμασία του Σχολείου της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Προς ένα Ολοκληρωμένο Μοντέλο Ένταξης των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. *Σύγχρονη Εκπαίδευση: Τρίμηνη Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, (122), 55-65.
- Τζιμογιάννης, Α., Κόμης Β. (2006) *Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση: Διερευνώντας τις απόψεις εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης*. Στο Β. Δαγδιλέλης & Δ. Ψύλλος (επιμ.). Πρακτικά 5^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή « Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση», 829-836, Θεσσαλονίκη.
- Τζιμόπουλος, Ν. & Καραλής, Θ. (2005). *Εισαγωγική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις Νέες Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών : Τα χαρακτηριστικά και οι απόψεις*

των επιμορφωτών του νομού Κυκλάδων. Πρακτικά 3^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου «ΤΠΕ στην Εκπαίδευση». Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο <http://www.etpe.gr> , (προσπελάστηκε στις 28/11/2018).

Τζωρτζάκης, Κ., & Τζωρτζάκη, Α. (2002). Οργάνωση και Διοίκηση. Το Management της νέας εποχής. Εκδόσεις: ROSILI.

Τραψιώτη, Α., Ένας χρόνος μετά την επιμόρφωση: Οι εκπαιδευτικοί πληροφορικής αξιοποιούν νέες γνώσεις και δεξιότητες μέσα στην τάξη., στο δικτυακό τόπο <http://mag.e-diktyo.eu/?p=161>, (προσπελάστηκε στις 02/11/2018).

Jimoyannis, A., & Komis, V. (2004). *Exploring secondary education teachers' attitudes and beliefs towards ICT in education*. THEMES in Education, 7(2), 181-204.

Τσουλής, Μ. (2012). *Ο βαθμός και ο τρόπος ενσωμάτωσης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία από τους/ τις πιστοποιημένους/νες εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης Β' Επιπέδου στις ΤΠΕ, ανά φύλο* (Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου).

Turcsanyi- Szabó, M., (2008). *Online professional development for teachers*. In J. Voogt, & G. Knezek (Eds.) International handbook of information technology in primary and secondary education. Berlin Heidelberg New York: Springer

Vosniadou, S. & Kollias, V. (2001): *"Information and Communication Technology and the Problem of Teacher Training: Myths, Dreams, and the Harsh Reality"*. Themes in Education, vol. 2(4), pp.341-365.

Vrasidas, C. (2010). *Why don't teachers adopt technology?* eLearn Magazine. Retrieved October 2 2012, from <https://elearnmag.acm.org/featured.cfm?aid=1785590> Vryzas, K., & Tsitouridou, M. (2002). Teachers attitudes to information and communication technologies. In K. Fernstrom (Ed.). Proceedings of 3rd International Conference on Information Communication Technologies in Education (pp. 515-523). Samos, Greece: Research & Training Institute of East Aegean (Greece) and University College of the Fraser Valley (Canada).

Υφαντή, Α., & Βοζαΐτης Γ. (2011). *Ο ρόλος της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου*, στο Β. Οικονομίδης, επιμ., Εκπαίδευση και Επιμόρφωση εκπαιδευτικών : Θεωρητικές και Ερευνητικές προσεγγίσεις. Αθήνα : Πεδίο.

Watson, D. (2006). Understanding the relationship between ICT and education means exploring innovation and change. *Education and Information Technologies*, 11 (3-4), 199-216.

Χατζηδήμου, Δ., Στραβάκου Π., (2003). Τα Π.Ε.Κ. ως φορείς θεσμοθετημένης επιμόρφωσης και η συμβολή τους στη διδακτική πράξη. Το παράδειγμα του 1^{ου} Π.Ε.Κ. Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.

Χατζηπαναγιώτου, Π., (2001). *Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: Ζητήματα Οργάνωσης, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης*. Αθήνα: Δαρδανός.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤ Α

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Τάξη	Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί στόχοι (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης
A	Γνωρίζω τον υπολογιστή ως ενιαίο σύστημα	Βασικές έννοιες Πληροφορικής. Ιστορική διαδρομή της εξέλιξης των υπολογιστών. Το υλικό του υπολογιστικού συστήματος. Το λογισμικό του υπολογιστικού συστήματος. Προστασία υλικού, λογισμικού και δεδομένων, Εργονομία - Προφυλάξεις.	Τεχνολογία Σύστημα, Μεταβολή Κώδικας, Επικοινωνία Χρόνος-Χώρος Υγιεινή Συνεργασία
	Επικοινωνώ με τον υπολογιστή	Το γραφικό περιβάλλον επικοινωνίας. Το περιβάλλον παρουσίασης του παγκόσμιου ιστού (web browser).	Επικοινωνία, Τεχνολογία Έκφραση, Αισθητική Συμβολισμός Χρόνος-Χώρος
	Χρήση εργαλείων έκφρασης, επικοινωνίας, ανακάλυψης και δημιουργίας	Έκφραση (γραφή – ζωγραφική) με τη βοήθεια του υπολογιστή. Πληροφόρηση και επικοινωνία με τη βοήθεια του Διαδικτύου	Επικοινωνία, Τεχνολογία Έκφραση, Συμβολισμός Χρόνος-Χώρος Μεταβολή, Πρόοδος Συνεργασία Αλληλεπίδραση

		(Internet). Οργάνωση, συνεργασία, προγραμματισμός, συνεισφορά στους σκοπούς της ομάδας. Ανάληψη ευθυνών.	
	Ο υπολογιστής στο σχολείο και στην καθημερινή ζωή	Χρήσεις του υπολογιστή στην καθημερινή ζωή (στο σχολείο, στο σπίτι, στις τράπεζες κτλ.).	Τεχνολογία Επικοινωνία, Έκφραση Χρόνος-Χώρος Μεταβολή, Πρόοδος Συνεργασία, Αξιοποίηση Αλληλεπίδραση
B	Γνωρίζω τον υπολογιστή ως ενιαίο σύστημα	Μονάδες του υπολογιστή. Οι υπολογιστές πολυμέσων (χαρακτηριστικά τους) και οι πολυμεσικές εφαρμογές. Αναπαράσταση της πληροφορίας στον υπολογιστή. Σύνδεση υπολογιστών - Δίκτυα και λειτουργική αξιοποίησή τους.	Σύστημα Χρόνος-Χώρος Επικοινωνία Συμβολισμός, Κώδικας Οργάνωση Μέρος-Όλον
	Επικοινωνώ με τον υπολογιστή	Ανακάλυψη με τη «βοήθεια» που παρέχει ο υπολογιστής. Αποθήκευση και διαχείριση αρχείων.	Τεχνολογία Γραμμικότητα Αλληλεπίδραση Οργάνωση, Μεταβολή
	Χρήση εργαλείων έκφρασης, επικοινωνίας, ανακάλυψης και δημιουργίας	Χρήση εργαλείων: Αριθμητικής επεξεργασίας και γραφικής παρουσίασης δεδομένων. Εργαλείο παρουσιάσεων. Πληροφόρηση και επικοινωνία με τη	Τεχνολογία, Επικοινωνία Χρόνος-Χώρος Ταξινόμηση, Αξιοποίηση Μεταβολή, Πρόβλημα Έκφραση Αξιοπιστία, Συνεργασία

		βοήθεια του Διαδικτύου (Internet).	
	Ο υπολογιστής στο επάγγελμα	Αλλαγές και επιπτώσεις στο εργασιακό περιβάλλον εξαιτίας της εισαγωγής και χρήσης των νέων τεχνολογιών. Διαφαινόμενες ανάγκες.	Τεχνολογία, Εργασία Χρόνος-Χώρος Αξιοποίηση Μεταβολή, Προσαρμογή Ανάγκη
Γ	Γνωρίζω τον υπολογιστή ως ενιαίο σύστημα	Γλώσσες προγραμματισμού. Βασικά στάδια επίλυσης προβλήματος με τη χρήση υπολογιστή. Δημιουργία και εκτέλεση προγράμματος	Πρόβλημα, Λύση Αξιολόγηση, Οργάνωση Διαδοχή, Διάκριση Μεταβολή, Προσαρμογή Επικοινωνία Αλληλεπίδραση
	Χρήση εργαλείων έκφρασης, επικοινωνίας, ανακάλυψης και δημιουργίας	Δημιουργία πολυμεσικής εφαρμογής.	Έκφραση, Αισθητική Αλληλεπίδραση Γραμμικότητα, Συνεργασία, Αξιολόγηση
	Ο υπολογιστής στην κοινωνία και στον πολιτισμό	Η επίδραση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην επιστήμη, την τέχνη, τον πολιτισμό, τη γλώσσα, το περιβάλλον, την ποιότητα ζωής κτλ.	Τεχνολογία, Πολιτισμός Ψηφιακός κόσμος Περιβάλλον, Επικοινωνία Αλληλεπίδραση Εργασία, Πρόοδος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Ερωτηματολόγιο

Αγαπητοί Εκπαιδευτικοί,

Το παρακάτω ερωτηματολόγιο, το οποίο επισυνάπτεται, αποτελεί μέρος της διπλωματικής μου εργασίας, την οποία εκπονώ στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΗ: ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΤΠΕ» του Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας . Το θέμα της διπλωματικής μου εργασίας είναι η « Η συμβολή και η επίδραση του επιπέδου επιμόρφωσης στην αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία από καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης».

Σκοπός του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου είναι η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία μετά την επιμόρφωση τους στα προγράμματα επιμόρφωσης Α είτε Β επιπέδου, που υλοποιείται από το Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων καθώς και ο βαθμός αξιοποίησής τους στη διδακτική πράξη.

Χωρίς τη δική σας συμβολή η έρευνα αυτή είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα της έρευνας, σας παρακαλώ να συμπληρώσετε αυτό το ερωτηματολόγιο απαντώντας σε όλες τις ερωτήσεις. Για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου θα χρειαστείτε περίπου πέντε λεπτά. Θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι τα στοιχεία θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για ακαδημαϊκή χρήση και θα τηρηθεί η ανωνυμία και ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των απαντήσεων. Η επεξεργασία και η ανάλυση των δεδομένων που θα προκύψουν θα γίνει στο σύνολο των ερωτηματολογίων και θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την παρούσα έρευνα. Τα αποτελέσματα της έρευνας, εφόσον σας ενδιαφέρουν, θα είναι στη διάθεσή σας, μετά από επικοινωνία μαζί μου.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για το χρόνο σας,

Λεπίδα Κωνσταντία

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Α ΜΕΡΟΣ: Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο: Άντρας Γυναίκα
2. Ειδικότητα :
3. Εκτός από τις βασικές σας σπουδές, είστε κάτοχοι;
1. Δεύτερο πτυχίου ΑΕΙ/ΤΕΙ:
2. Μεταπτυχιακού Τίτλου:
3. Διδακτορικού Τίτλου:
4. Όχι:
4. Εκπαιδευτική προϋπηρεσία:
- 0-5 5-10 10-15 15 και άνω

Β ΜΕΡΟΣ: Η ένταξη των ΤΠΕ στην τάξη.

5. Υπάρχει Η/Υ στην τάξη σας; Ναι Όχι Άλλο
6. Υπάρχει διαδραστικός πίνακας στην τάξη σας; Ναι Όχι Άλλο
7. Υπάρχει προτζέκτορας στην σχολική τάξη σας; Ναι Όχι Άλλο
8. Πόσο σημαντική είναι η χρήση αυτών των εργαλείων για τη σχολική σας τάξη;
- Υπολογιστής Καθόλου Ελάχιστα Πολύ Αρκετά
- Διαδραστικός Πίνακας Καθόλου Ελάχιστα Πολύ Αρκετά
- Προτζέκτορας Καθόλου Ελάχιστα Πολύ Αρκετά
9. Ποιο επίπεδο επιμόρφωσης έχετε λάβει; Α Επίπεδο Β Επίπεδο ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ
10. Γιατί επιλέξατε την συμμετοχή σας στην επιμόρφωση α' και β' επιπέδου; (Σημειώστε την σημαντικότητα όπου 1: Καθόλου, όπου 2: Ελάχιστα, όπου 3: Αρκετά, όπου 4: Πάρα πολύ.)
- Απόκτηση γνώσεων και ανάπτυξη δεξιοτήτων 1 2 3 4
- Εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες 1 2 3 4

Επαγγελματική ανέλιξη 1 2 3 4

Επίτευξη προσωπικών στόχων 1 2 3 4

11. Η παρακολούθηση της επιμόρφωσης σας βοήθησε στην :

Προετοιμασία του μαθήματος

Προετοιμασία διαγωνισμάτων

Χρήση εκπαιδευτικού λογισμικού για τη διδασκαλία

Τίποτα από τα παραπάνω

Όλα τα παραπάνω

12. Σε ποιο βαθμό σας βοήθησε η επιμόρφωση στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στο μάθημα σας;

1. Καθόλου:

2. Ελάχιστα:

3. Αρκετά:

4. Πάρα πολύ:

5. Άλλο

13. Μετά την επιμόρφωση που λάβατε, χρησιμοποιήσατε περισσότερο τις ΤΠΕ στην τάξη από ότι πριν;

Ναι Όχι Δεν ξέρω/Δεν απαντώ

Πείτε την γνώμη σας ή δε θέλω να σχολιάσω:.....

14. Είχατε ακούσει από πριν για την ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Καθόλου Ελάχιστα Αρκετά Δεν ξέρω/Δεν απαντώ

15. Θεωρείτε ότι βοηθήθηκε η εκπαιδευτική διαδικασία από την χρήση των ΤΠΕ στην τάξη;

Ναι Όχι Δεν ξέρω/Δεν απαντώ Άλλο

16. Θεωρείτε πως η χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη βελτιώνει την απόδοση των μαθητών στην τάξη δίνοντας τους κίνητρα για μάθηση;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ εν μέρει

Συμφωνώ εν μέρει

Συμφωνώ απόλυτα

17. Θεωρείτε πως η χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη αναπτύσσει την κριτική ικανότητα των μαθητών;

Διαφωνώ απόλυτα

Διαφωνώ εν μέρει

Συμφωνώ εν μέρει

Συμφωνώ απόλυτα

